

POWIAT CHODZIESKI

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”

Chodzież, 2011 r.

Wykonawca:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych
ul. Wiązowa 1B/2
62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
e-mail: ekostandard@ekostandard.pl
tel. (061) 652 23 80; kom. 0505006914

Zespół autorski:

mgr Robert Siudak
mgr inż. Paweł Walczewski

Spis treści

1	Wprowadzenie.....	7
1.1	Prawne podstawy i cel przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	7
1.2	Zakres prognozy.....	8
2	Przedmiot prognozy.....	8
2.1	Główne cele Programu.....	8
2.2	Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu.....	9
2.3	Powiązania Programu ochrony środowiska z innymi dokumentami strategicznymi.....	10
2.3.1	Uwarunkowania międzynarodowe.....	10
2.3.2	Uwarunkowania wspólnotowe.....	10
2.3.3	Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa.....	11
2.3.4	Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.....	13
2.3.5	Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013.....	13
2.3.6	Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości.....	14
2.3.7	Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	14
2.3.8	Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.....	15
2.3.9	Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.....	16
2.3.10	Uwarunkowania wynikające z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.....	17
2.3.11	Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.....	17
2.3.12	Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska.....	18
2.3.13	Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020.....	19
2.3.14	Uwarunkowania wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013.....	19
3	Charakterystyka środowiska powiatu.....	20
3.1	Obszar badań.....	20
3.1.1	Położenie.....	20
3.1.2	Powiązania komunikacyjne.....	20
3.1.3	Sytuacja demograficzna.....	22
3.1.4	Użytkowanie gruntów.....	23
3.1.5	Dobra kultury.....	24
3.2	Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem.....	27
3.2.1	Geologia, geomorfologia.....	27
3.2.2	Warunki glebowe.....	27
3.2.3	Warunki klimatyczne.....	29
3.2.4	Stan jakości wód podziemnych.....	30
3.2.5	Stan jakości wód powierzchniowych.....	30
3.2.6	Tereny zalewowe.....	32
3.2.7	Jakość powietrza atmosferycznego.....	33
3.2.8	Klimat akustyczny.....	36
3.2.9	Promieniowanie elektromagnetyczne.....	38
3.2.10	Przyroda i krajobraz.....	40
3.3	Istniejące problemy ochrony środowiska.....	49
3.4	Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Programu.....	51
4	Znaczące efekty oceny oddziaływania.....	52

4.1 Poziom szczegółowości oceny	52
4.2 Metodyka oceny	52
4.3 Potencjalne oddziaływanie Programu na poszczególne komponenty środowiska	53
4.3.1 Wprowadzenie	53
4.3.2 Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu	54
4.3.3 Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody	58
4.3.4 Zadania w zakresie ochrony zasobów wodnych	58
4.3.5 Zadania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem ...	59
4.3.6 Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleby	60
4.3.7 Zadania w zakresie edukacji ekologicznej	61
4.3.8 Oddziaływanie na obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, w tym na obszary Natura 2000.....	61
4.3.9 Oddziaływanie na zabytki.....	63
4.3.10 Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji - etap budowy	63
4.3.11 Rozwiązania alternatywne	66
4.4 Relacje pomiędzy oddziaływaniami	66
4.5 Oddziaływania wtórne i skumulowane	66
4.6 Oddziaływanie transgraniczne.....	67
5 Przewidywane środki mające na celu zapobieganie, redukcję i kompensację znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Programu.....	67
6 Napotkane trudności i luki w wiedzy	69
7 Monitoring.....	70
8 Konsultacje społeczne	72
9 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	72
9.1 Przedmiot opracowania	72
9.2 Cele i zakres Programu	72
9.3 Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.....	74
9.4 Oddziaływanie na środowisko	74
9.5 Zastosowane metody oceny oddziaływania	79
9.6 Monitoring skutków realizacji Programu	79
10 Literatura.....	80

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Cele i kierunki działań określone w Programie.....	8
Tabela 2 Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu w latach 2012 - 2015.....	9
Tabela 3 Sieć drogowa na terenie powiatu chodzieskiego (Źródło: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu chodzieskiego na lata 2011-2020, dane uzyskane od poszczególnych gmin)	21
Tabela 4 Wykaz dróg wojewódzkich w powiecie chodzieskim (źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu).....	21
Tabela 5 Wykaz dróg powiatowych (źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Chodzieży)	21
Tabela 6 Ludność powiatu chodzieskiego (Źródło: informacje uzyskane od gmin).....	22
Tabela 7 Stan ludności i ruch naturalny (wg GUS stan na 31.12.2010)	22
Tabela 8 Struktura użytkowania gruntów w powiecie chodzieskim (źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 aktualne na 31.12.2005)	23
Tabela 9 Użytkowanie gruntów w gminie wiejskiej Chodzież (źródło: UG Chodzież).....	23
Tabela 10 Użytkowanie gruntów w gminie Budzyń (źródło: UG Budzyń)	23
Tabela 11 Użytkowanie gruntów w gminie Szamocin (źródło: UMiG Szamocin)	23
Tabela 12 Użytkowanie gruntów w gminie Margonin (źródło: UMiG Margonin)	23
Tabela 13 Użytkowanie gruntów w gminie miejskiej Chodzież (źródło: UM Chodzież)	24
Tabela 14 Udział klas bonitacyjnych w strukturze gleb powiatu (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla powiatu chodzieskiego).....	28
Tabela 15 Powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie wiejskiej Chodzież (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla powiatu chodzieskiego) ..	28
Tabela 16 Stopień zakwaszenia użytków rolnych w gminie miejskiej Chodzież.....	28
Tabela 17 Powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie Budzyń (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla Gminy Budzyń).....	29
Tabela 18 Udział klas bonitacyjnych gleb w gminie Szamocin (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla Gminy Szamocin)	29
Rysunek 1 Roczna róża wiatrów dla stacji IMGW Poznań.....	30
Tabela 19 Charakterystyka Głównych Zbiorników Wód Podziemnych powiatu chodzieskiego	30
Tabela 20 Cieki objęte monitoringiem w latach 2009-2010 (źródło: WIOŚ)	31
Tabela 21 Stan jakości jezior położonych na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: WIOS)	32
Tabela 22 Tereny zalewowe w powiecie chodzieskim (wg informacji uzyskanych od gmin)	32
Rysunek 2 Tereny zalewowe w powiecie chodzieskim (źródło: RZGW Poznań)	33
Tabela 23 Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna, uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za 2010 r., www.wios.poznan.pl)	35
Tabela 24 Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna, uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - 2010 r. (źródło: www.wios.poznan.pl)	35
Tabela 25 Wyniki pomiarów stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu przeprowadzonych metodą pasywną w powiecie chodzieskim w roku 2010 (źródło: (źródło: www.wios.poznan.pl)).....	35
Tabela 26 Wyniki pomiaru poziomu hałasu komunikacyjnego dla drogi krajowej nr 11 w powiecie chodzieskim (źródło: GDDKiA)	36
Tabela 27 Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla dróg wojewódzkich nr 191 i 193 wykonanych w 2010 roku (źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)	36

Tabela 28 Wyniki pomiarów hałasu emitowanego przez Farmę wiatrową Margonin (źródło: Pomiary hałasu wykonane w 2010 r. przez Pracownię Akustyczno-Środowiskową EKO-POMIAR)	37
Tabela 29 Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu chodzieskiego	38
Tabela 30 Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: http://mapa.btsearch.pl).....	39
Tabela 31 Wyniki pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych w 2009 roku na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: WIOŚ Poznań)	39
Tabela 32 Podział gruntów leśnych w powiecie chodzieskim w 2010 roku (źródło: GUS)	40
Tabela 33 Udział poszczególnych typów siedlisk na obszarze SOO Dolina Noteci	40
Rysunek 3 Obszary Natura 2000 w powiecie chodzieskim i jego bezpośrednim otoczeniu	42
Tabela 34 Pomniki przyrody w powiecie chodzieskim (źródło: RDOŚ Poznań)	43
Tabela 35 Tereny zieleni w powiecie chodzieskim w 2009 roku (źródło: GUS).....	49
Tabela 36 Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu.....	52
Tabela 37 Wpływ zadań Programu na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury	55
Tabela 38 Główne rodzaje odpadów powstających podczas realizacji inwestycji	65
Tabela 39 Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami.....	66
Tabela 40 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu	67
Tabela 41 Mierniki realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	70

1 Wprowadzenie

1.1 Prawne podstawy i cel przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Prognozę oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019” przeprowadza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów oraz zadań krótko- i długoterminowych. Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi *ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, Poz. 1227, z późn. zm.).

Ponadto do niniejszego dokumentu zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003)
3. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.)
4. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.)
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003)
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 tj. z późn. zm.),
7. Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880).

Art. 46 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* nakłada obowiązek przeprowadzenia procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dokumentów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dokumentami, dla których jest wymagane przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania są min. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, transportu, energetyki, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki, a także ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 54. ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, regionalny dyrektor ochrony środowiska i wojewódzki inspektor sanitarny opiniuje projekty powiatowych programów ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Przedmiotowe dokumenty zostaną także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2 Zakres prognozy

Prognoza została wykonana zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu zgodnie z wymaganiami art. 53 ww. ustawy.

Obszar objęty Programem dotyczy powiatu chodzieskiego położonego w województwie wielkopolskim.

W Programie określono działania przewidziane do realizacji w latach 2012-2019.

2 Przedmiot prognozy

Przedmiotem prognozy jest „Program Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”. Program porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie powiatu. Program opisuje stan środowiska na terenie powiatu oraz presje, jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w Programie określone zostały priorytety i cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (monitoring realizacji Programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu). Program ochrony środowiska określa strategię długoterminową - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

2.1 Główne cele Programu

Za nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla powiatu chodzieskiego przyjęto:

„Zrównoważony rozwój powiatu gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych”

Cele i kierunki działań określone w Programie, z podziałem na poszczególne komponenty środowiska, zawiera poniższa tabela.

Tabela 1 Cele i kierunki działań określone w Programie

Komponenty środowiska	Cele systemowe	Kierunki działań
Zasoby przyrody	Zachowanie i ochrona bioróżnorodności	– Ochrona przyrody – Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej
Zasoby wodne	Zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.	– Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi i ochrona wód. – Ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami
Powietrze atmosferyczne	Poprawa stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym	– Ograniczenie niskiej emisji – Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe	Ochrona gleb i zapobieganie erozji	– Zapobieganie degradacji gleb – Zapobieganie degradacji powierzchni terenu
Edukacja ekologiczna	Świadome ekologicznie społeczeństwo	– Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

2.2 Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu

W ramach Programu w ciągu najbliższych czterech lat planowana jest realizacja zadań wymienionych w tabeli 2.

Tabela 2 Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu w latach 2012 - 2015

Zadania	Termin realizacji
Zasoby przyrody	
Ochrona przyrody:	
Współpraca z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie powiatu Rezerwatami Przyrody, Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu	zadanie ciągłe
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego w zakresie ochrony środowiska i przyrody	zadanie ciągłe
Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji	zadanie ciągłe
Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:	
Powiększanie powierzchni terenów zielonych – urządzenie terenów zieleni	zadanie ciągłe
Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg	zadanie ciągłe
Zachowanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień	zadanie ciągłe
Zakładanie nowych zadrzewień i zakrzaczeń z wykorzystaniem rodzimych gatunków roślin	zadanie ciągłe
Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie zasadami sztuki ogrodniczej	zadanie ciągłe
Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	zadanie ciągłe
Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi	zadanie ciągłe
Zasoby wodne	
Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi:	
Ochrona zbiorników wodnych	zadanie ciągłe
Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych	zadanie ciągłe
Kontynuacja działań rekultywacyjnych na szczególnie zeutrofizowanych jeziorach	zadanie ciągłe
Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje w gminie wiejskiej Chodzież	2012
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2016
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Budzyń, przebudowa stacji uzdatniania wody w Prośnie, Dzewokluczu	2012-2014
Budowa kolektora sanitarnego wraz z przykanalikami do granic posesji dla miejscowości Atanazyń	2012 - 2013
Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych	2012 - 2014
Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	2012 - 2014
Rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków	2012 - 2014
Ochrona przeciwpowodziowa:	
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach	zadanie ciągłe
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami	zadanie ciągłe
Powietrze atmosferyczne	
Ograniczenie niskiej emisji:	
Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność Powiatu	zadanie ciągłe
Termomodernizacja budynków należących do Powiatu	zadanie ciągłe
Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych obiektów	zadanie ciągłe
Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Budzynie gminnego ośrodka kultury, świetlic wiejskich, Ośrodka Zdrowia, nowej siedziby UG	2012-2014
Termomodernizacja budynków w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2014
Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2032
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	zadanie ciągłe
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego:	
Zwiększenie długości ścieżek rowerowych i spacerowych na terenie powiatu oraz poprawa ich jakości	zadanie ciągłe
Bieżące remonty dróg powiatowych	zadanie ciągłe
Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych	zadanie ciągłe
Budowa ścieżki rowerowej Podanin w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2014
Budowa i przebudowa gminnych dróg w gminie Budzyń, budowa ścieżek pieszo-rowerowych	2012 - 2014
Przebudowa dróg w mieście Chodzież	2012 - 2013
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe	
Zapobieganie degradacji gleb:	

Zadania	Termin realizacji
Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów	zadanie ciągłe
Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw	zadanie ciągłe
Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń	zadanie ciągłe
Zapobieganie degradacji powierzchni terenu:	
Rekultywacja terenów zdegradowanych	zadanie ciągłe
Rekultywacja składowiska Kamionka w gminie Chodzież	2014
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Budzynie - Łucjanowie w gminie Budzyń	2012 - 2014
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Jaktorowie w gminie Szamocin	2012 - 2014
Edukacja ekologiczna	
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa:	
Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych	zadanie ciągłe
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego z zakresu ochrony środowiska i edukacja ekologiczna w miejscu pracy	zadanie ciągłe
Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych	zadanie ciągłe
Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku	zadanie ciągłe

2.3 Powiązania Programu ochrony środowiska z innymi dokumentami strategicznymi

Realizacja celów i zadań zawartych w Programie ochrony środowiska wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji samorządowej oraz administracji rządowej. Oznacza to, że planowane działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

2.3.1 Uwarunkowania międzynarodowe

Polska jest stroną wielu konwencji oraz umów międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody, gospodarki wodnej, ochrony powietrza, gospodarki odpadami, ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądowego, dostępu do informacji oraz transgranicznego oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Konwencje międzynarodowe, w których stroną jest Polska mają postać porozumień wielostronnych oraz umów bilateralnych.

Wykaz umów wielostronnych podpisanych przez Polskę można znaleźć na stronach Ministerstwa Środowiska:

http://www.mos.gov.pl/artukul/2516_umowy_wielostronne/9055_umowy_wielostronne.html

lub

http://www.ekoportal.gov.pl/opencms/opencms/ekoportal/prawo_dokumenty_strategiczne/Konwencie/wspolpraca_wielostronna/index.html

Wykaz umów i porozumień dwustronnych podpisanych przez Polskę można znaleźć na stronie:

http://www.ekoportal.gov.pl/opencms/opencms/ekoportal/prawo_dokumenty_strategiczne/Konwencie/wspolpraca_dwustronna/index.html

2.3.2 Uwarunkowania wspólnotowe

Priorytety Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska na lata 2002-2012 formułuje VI Program Działań Wspólnoty w zakresie środowiska. Jego realizacja ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska i jakości życia. Będzie realizowany poprzez 7 strategii tematycznych w zakresie: zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych, zapobiegania powstawaniu odpadów i upowszechniania recyklingu, poprawy jakości środowiska miejskiego, ograniczania emisji zanieczyszczeń, ochrony gleb, zrównoważonego użytkowania pestycydów oraz ochrony i zachowania środowiska morskiego. Program wspiera proces włączania problemów ochrony

środowiska we wszystkie polityki i działania Wspólnoty w celu zmniejszenia nacisków na środowisko naturalne pochodzących z różnych źródeł. Strategicznym celem w dziedzinie ochrony środowiska, wyznaczonym przez Program, jest w szczególności rozwój legislacji UE i jej skuteczna implementacja, integracja zagadnień środowiska z przedmiotem innych wspólnotowych polityk oraz promocja zrównoważonej produkcji i zachowań konsumpcyjnych.

Główne priorytety ochrony środowiska do realizacji w ramach Programu to:

- powstrzymanie zmian klimatu (zgodnie z założeniami protokołu z Kioto),
- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej (w tym ochrona rzadkich zasobów, właściwe wykorzystanie środowiska morskiego, wybrzeża i bagien),
- zapewnienie odpowiednich relacji środowisko – zdrowie (zapewnienie wysokiego poziomu jakości życia i dobrobytu społecznego obywateli),
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, ograniczenie ilości odpadów.

2.3.3 Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa

Podstawę opracowania Programu ochrony środowiska stanowi dokument "II Polityka Ekologiczna Państwa", "Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010", dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska "Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010" oraz „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016” będąca aktualizacją wcześniej przyjętych polityk.

Kierunki działań systemowych ujęte w aktualizacji Polityki z 2009 r. są następujące:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych – cel strategiczny: doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – cel: uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego
- zarządzanie środowiskowe – cel: jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – cel: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”
- rozwój i postęp techniczny – cel: zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska
- odpowiedzialność za szkody w środowisku – cel: stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni podnieść jej sprawcy
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – cel: przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji
- ochrona przyrody – cel: zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną

- ochrona i zrównoważony rozwój lasów – cel: dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody – cel: racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem
- ochrona powierzchni ziemi – cel: rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogene, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą
- gospodarowanie zasobami geologicznymi – cel: racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją
- środowisko a zdrowie – cel: dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska
- jakość powietrza – cel: dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych
- ochrona wód – cel: przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, a także realizację Bałtyckiego Programu Działań dotyczącego walki z eutrofizacją wód Bałtyku
- gospodarka odpadami – cel: utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.), znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska, zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja, sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865), eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji, takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych – cel: dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
- substancje chemiczne w środowisku – cel: stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

2.3.4 Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju zawiera priorytet 2, odnoszący się do kwestii środowiskowych:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie ochrony środowiska wspierane będą przedsięwzięcia związane z oczyszczaniem ścieków, zapewnieniem wody pitnej wysokiej jakości, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem, drganiami i wibracjami. Wspierana będzie zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód szkodliwych substancji, w tym z rolnictwa. Wdrażane będą też działania zmniejszające emisje: CO₂, SO₂, NO_x i pyłów pochodzących z sektora komunalno – bytowego oraz przemysłu, zwłaszcza energetyki, jak również przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Pożądane jest przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów rozwoju branż, przy zapewnieniu utrzymania lub redukcji emisji CO₂ na poziomie uwzględniającym potrzeby rozwojowe kraju i zobowiązania międzynarodowe.

Przewiduje się także wsparcie tworzenia nowoczesnych systemów utylizacji odpadów. Ze wsparciem publicznym realizowane też będą przedsięwzięcia z dziedziny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, w tym tworzenia europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000, ochrony i kształtowania krajobrazu, a ponadto rozwój parków narodowych i krajobrazowych, jako wyraz dbałości o zachowanie dziedzictwa przyrody. Promowane będą również działania z zakresu ochrony przed katastrofami naturalnymi (zwłaszcza powodzią i ich skutkami), w tym o charakterze prawnym i organizacyjnym, oraz zagrożeniami technologicznymi, jak też dotyczące zwiększania zasobów leśnych. Techniczne działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej będą obejmować przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe, a także rozwój małej, sztucznej retencji oraz budowy polderów. Będą one stanowić niezbędne uzupełnienie działań dotyczących retencji naturalnej.

Polityka regionalna będzie zmierzać do uzyskania jak największej spójności przestrzenno-funkcjonalnej województw, polegającej na poprawie wewnątrz wojewódzkich powiązań transportowych. Poprawie spójności regionów będą sprzyjać działania, w wyniku których przedsięwzięcia gospodarcze oraz inicjatywy będą lokowane poza obszarami metropolitalnym. Ponadto polityka państwa dąży do poprawy stanu środowiska naturalnego w cennych przyrodniczo obszarach, o znaczeniu ponadregionalnym.

2.3.5 Uwarunkowania wynikające z Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013

Misją Narodowego Planu Rozwoju jest podniesienie jakości życia obywateli w Polsce. Miarą tego będzie wskaźnik rozwoju społecznego (HDI – Human Development Index), syntetycznie obejmujący składniki cząstkowe dotyczące: przeciętnego dalszego trwania życia, jakości edukacji, mierzonej poziomem umiejętności pisania i czytania ze zrozumieniem oraz średnią długością procesu kształcenia, a także średni dochód na głowę mieszkańca.

Cele strategiczne:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego;
- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia;
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Priorytety strategiczne:

- Wiedza i kompetencje rozumiane jako poprawa jakości kształcenia, jego upowszechnienie na poziomie średnim i wyższym oraz promocja idei uczenia się przez całe życie;
- Zatrudnienie, aktywizacja i mobilność rozumiane jako dążenie do tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększanie zatrudnialności oraz uzyskanie mobilności zasobów siły roboczej w celu lepszego dostosowania popytu i podaży na rynku pracy, a tym samym ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego;
- Przedsiębiorczość i innowacyjność rozumiane jako tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej, zwiększanie efektywności i produktywności istniejących form

gospodarowania, kreowanie postaw innowacyjnych w społeczeństwie oraz włączanie nauki w rozwój gospodarczy;

- Integracja społeczna rozumiana jako stan sprawiedliwej, wolnej od nierówności struktury społecznej, którego osiągnięcie jest możliwe poprzez działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu wzajemności i równorzędności, a w rezultacie prowadzące do celu, jakim jest funkcjonowanie społeczeństwa w warunkach demokratycznego ładu społecznego, wyznaczonego współuczestnictwem, rządami prawa i poszanowaniem różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich życiowych celów;
- Inwestycje i gospodarowanie przestrzenią rozumiane jako wzrost inwestycji odpowiadających wyzwaniom postępu technologicznego i społeczeństwa informacyjnego, rozbudowujących i modernizujących infrastrukturę techniczną kraju oraz zapewniających realizację zasady zrównoważonego rozwoju;
- Dobre rządzenie rozumiane jako usprawnienie administracji państwa i uczynienie jej służebną wobec obywateli i potrzeb społecznych oraz zdolną do partnerskiego współdziałania z podmiotami sektora obywatelskiego.

2.3.6 Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu określenia podstaw i kierunków polityki przestrzennej państwa, ministrowie i centralne organy administracji rządowej mają obowiązek prowadzić analizy i studia, opracowywać koncepcje i sporządzać programy odnoszące się do obszarów określonych zagadnień np. Minister Środowiska w zakresie lasów w Polsce. W takim trybie został opracowany i przyjęty w 1995 r. do realizacji Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL), którego celem jest zwiększanie powierzchni zalesionych, co zgodne jest z przyjętą długofalową polityką rządu.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30% do 2020 r., ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych. Integralną częścią programu jest:

- przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów,
- założenia programów regionalnych i lokalnych,
- zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej,
- harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

Planuje się, że w dalszej perspektywie, do roku 2050, lesistość powinna zwiększyć się do 33%. Zgodnie z harmonogramem zalesień przewidzianym w tym programie, średnioroczny rozmiar zalesień od roku 2001 do 2010 powinien wzrosnąć do 24 tys. ha, a w latach 2011-2020 do 26 tys. ha.

W odniesieniu do powiatu chodzieskiego KPZL przewiduje zalesienie w latach 2001-2020 łącznie 488 ha gruntów rolnych, w tym 429 ha gruntów nienależących do Skarbu Państwa.

2.3.7 Uwarunkowania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r., Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

Program określa przedsięwzięcia w aglomeracjach w zakresie systemów kanalizacji zbiorczej w gminach, niezbędnych dla zapewnienia, że co najmniej 75-85% ludności w aglomeracjach do końca 2015 r. będzie obsługiwana przez te systemy.

Zgodnie z art. 43 ust. 4e ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz .U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.) Rada Ministrów dokonuje aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, nie później niż w terminie 2 lat od dnia jego zatwierdzenia. Kolejne aktualizacje będą dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Obecnie istnieje trzecia aktualizacja KPOŚK, która została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. (AKPOŚK 2010). Celem trzeciej Aktualizacji Programu było ustalenie realnych terminów zakończenia inwestycji w aglomeracjach, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizują zaplanowanych zadań do końca 2010 r. Dlatego też, AKPOŚK2010 swoim zakresem objęło wyłącznie zmiany dotyczące terminów realizacji inwestycji. Wartości inne niż terminy osiągnięcia efektów ekologicznych pozostały zgodne z dokumentem drugiej aktualizacji z 2009 r. - AKPOŚK2009.

W AKPOŚK 2009 4 gminy powiatu chodzieskiego zostały zaliczone do aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego i ujęte w ramach aglomeracji, dla których do końca 2015 r. planuje się:

- aglomeracja Chodzież (PLWI023):
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 2 784, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 24 284 (tj. ok. 96 % wszystkich mieszkańców);
 - rozbudowa i modernizacja biologicznej oczyszczalni ścieków w celu spełnienia standardów odprowadzanych ścieków dla aglomeracji >15 000 RLM w zakresie usuwania związków azotu (N) i fosforu (P);
 - termin osiągnięcia efektu ekologicznego w aglomeracji wg AKPOŚK 2010 – rok 2015;
- aglomeracja Szamocin (PLWI118):
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 2 000, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 6 369 (tj. 85,78 % wszystkich mieszkańców);
 - rozbudowa biologicznej oczyszczalni ścieków w celu zwiększenia przepustowości do 1 100 m³/d i wydajności do 6 500 RLM;
 - termin osiągnięcia efektu ekologicznego w aglomeracji wg AKPOŚK 2010 – rok 2013;
- aglomeracja Budzyń (PLWI125):
 - przyrost mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego w latach 2007-2015 na poziomie 114, tzn. że liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji do końca 2015 r. wyniesie 4 800 (tj. 100 % wszystkich mieszkańców).

2.3.8 Uwarunkowania wynikające z Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, wprowadza system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód obowiązuje państwa członkowskie do opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programów wodno-środowiskowych kraju.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry został zatwierdzony przez Radę Ministrów 22 lutego 2011 r. i opublikowany w Monitorze Polskim nr 40 poz. 451 z 2011 r. Plan jest podsumowaniem każdego z 6 letnich cykli planistycznych wymaganych Dyrektywą 2000/60/WE tzw. Ramową Dyrektywą Wodną (2003-2009; 2009-2015; 2015-2021; 2021-2027) i stanowić powinien podstawę podejmowania wszelkich decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Zawiera elementy wymienione w art. 114 Prawa wodnego tj.:

- ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza, obejmujący wykaz jednolitych części wód powierzchniowych, wraz z podaniem ich typów i ustalonych warunków referencyjnych oraz wykaz jednolitych części wód podziemnych,
- podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- rejestr wykazów obszarów chronionych wraz z ich graficznym przedstawieniem,
- mapę sieci monitoringu, wraz z prezentacją programów monitoringowych,
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- podsumowanie działań zawartych w programie wodno-środowiskowym kraju, z uwzględnieniem sposobów osiągania ustanawianych celów środowiskowych,
- wykaz innych szczegółowych programów i planów gospodarowania dla obszaru dorzecza dotyczących zlewni, sektorów gospodarki, problemów lub typów wód, wraz z omówieniem zawartości tych programów i planów,
- podsumowanie działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa i konsultacji publicznych, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie,
- wykaz organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza,
- informację o sposobach i procedurach pozyskiwania informacji i dokumentacji źródłowej wykorzystanej do sporządzenia planu oraz informacji o spodziewanych wynikach realizacji planu.

2.3.9 Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego

Intencją Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego jest przekształcenie województwa w region, który będzie się cechował:

- dużą konkurencyjnością w stosunku do innych regionów europejskich,
- zachowaną spójnością społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną,
- wysoką jakością zasobów ludzkich oraz polepszeniem warunków życia mieszkańców.

W Strategii działaniom na rzecz poprawy stanu środowiska i racjonalizacji gospodarowania zasobami przyrodniczymi nadano szczególny priorytet, uznając je za istotny cel operacyjny, którego realizacja warunkuje osiągnięcie celu strategicznego, jakim jest dostosowanie przestrzeni regionu do wyzwań XXI wieku. W dokumencie uznano, iż utrzymanie obecnego stanu środowiska na poziomie gwarantującym następnym pokoleniom korzystanie z niego w stopniu równym, w jakim korzysta pokolenie obecne, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie jest wystarczające.

W zakresie celu operacyjnego 1.1. „Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi” Strategia przewiduje realizację następujących zadań, jakie w tej sytuacji należy wdrożyć w celu poprawy stanu środowiska województwa:

- Wspieranie działań zwiększających odporność środowiska
- Likwidację miejsc szczególnego zagrożenia - "Gorących punktów"
- Działania na rzecz zwiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych wraz z ochroną przeciwpowodziową
- Poprawa stanu, zwiększanie zasobów leśnych i ich produktywności
- Porządkowanie gospodarki odpadami
- Ograniczanie akustycznego zagrożenia środowiska
- Promocję racjonalnego użytkowania surowców, w tym wody
- Poprawa bilansu wodnego regionu, w tym wzrost retencji sztucznej
- Upowszechnianie edukacji ekologicznej
- Ograniczanie emisji substancji do atmosfery
- Przeciwdziałanie erozji gleb oraz zanieczyszczania gruntu
- Zwiększanie zakresu i form ochrony oraz poprawa stanu przyrody
- Upowszechnianie stosowania norm ochrony środowiska w gospodarce

- Usuwanie negatywnych skutków eksploatacji surowców
- Zwiększanie udziału „energii czystej” w bilansie energetycznym, szczególnie poprzez eksploatację źródeł termalnych,
- Dostosowanie zagospodarowania środowiska do bezpiecznego rozwoju usług turystycznych oraz rekreacji
- Wykorzystanie dróg wodnych Wielkopolski dla gospodarki i turystyki.

2.3.10 Uwarunkowania wynikające z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013 jest instrumentem wskazującym działania prowadzące do wzmocnienia potencjału rozwojowego regionu na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia. Programem objęto wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego, w tym również związane z poprawą stanu środowiska przyrodniczego, nadając im wysoki, trzeci priorytet pn. „Środowisko przyrodnicze”.

Cel główny priorytetu III „Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu” osiągany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Zmniejszenie rozmiarów emisji zanieczyszczeń do środowiska
- Poprawa zaopatrzenia w wodę
- Poprawa gospodarki odpadami
- Ochrona przyrody
- Ochrona powietrza
- Rozbudowa systemów bezpieczeństwa środowiskowego i technologicznego
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Racjonalne gospodarowanie energią.

2.3.11 Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest jednym z trzech dokumentów – obok Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego i Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, które decydują o przyszłości regionu.

Przyjęto, że misją Planu jest: Stwarzanie warunków do osiągnięcia spójności terytorialnej oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa wielkopolskiego, poprawy warunków życia jego mieszkańców, stałego zwiększania efektywności procesów gospodarczych i konkurencyjności regionu.

Jednym z priorytetowych kierunków wojewódzkiej polityki przestrzennej jest poprawa warunków funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Odnosi się ona do dwóch sfer:

- ochrony walorów przyrodniczych
- poprawy standardów środowiska.

Ochrona walorów przyrodniczych będzie realizowana poprzez stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych obejmującego:

- wzmocnienie ochrony unikatowych dolin rzecznych i ich otoczenia;
- zapewnienie ciągłości powiązań przyrodniczych (korytarze ekologiczne regionalne i ponadregionalne);
- objęcie ochroną obszarów wodno-błotnych, stanowiących siedliska szczególnie ważne dla zachowania różnorodności biologicznej;
- zwiększenie lesistości i ochrona lasów.

Poprawa standardów środowiska realizowana będzie poprzez:

- Zachowanie korzystnych warunków aerosanitarnych (ograniczenie emisji pyłowych i gazowych);
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, proekologiczne inwestycje w miejskich systemach transportowych, ograniczenie „niskiej emisji”;

- Racjonalizację gospodarki wodnej (poprawa jakości zasobów, porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej przez budowę sprawnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- Budowę systemów kanalizacyjnych dla ochrony zbiorników retencyjnych, budowa systemów odprowadzania wód deszczowych z terenów zurbanizowanych, eliminacja zrzutów substancji niebezpiecznych do wód powierzchniowych i przesączania do wód podziemnych, zwiększenie retencji wodnej;
- Ochronę gleb przez poprawę ich jakości;
- Uporządkowanie i stworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa;
- Ochronę przed skutkami powodzi (poprawa stanu technicznego istniejących urządzeń i budowa niezbędnych zabezpieczeń, prowadzenie robót utrzymaniowych, zakaz zabudowy terenów zalewowych).

2.3.12 Uwarunkowania wynikające z wojewódzkiego programu ochrony środowiska

Strategicznym celem wyznaczonym w Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2019 jest: *zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych*. Strategicznemu celowi przyporządkowano cele szczegółowe, które będą realizowane poprzez przypisane im kierunki działań. Cele szczegółowe ujęto w trzech blokach tematycznych, tj.:

- Ochrona zasobów naturalnych;
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- Działania systemowe.

W zakresie ochrony zasobów naturalnych wyznaczono następujące cele:

- Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych;
- Zwiększanie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą;
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;
- Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji.

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego wyznaczono następujące cele:

- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę;
- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa;
- Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
- Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów;
- Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych;
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
- Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie;
- Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa;

- Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego;
- Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko;
- Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

W zakresie działań systemowych wyznaczono następujące cele:

- Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna;
- Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem;
- Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska;
- Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska;
- Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego;
- Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska;
- Wdrożenie systemu prewencyjnego mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.

2.3.13 Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020

Strategia została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Chodzieskiego Nr IV/32/2011 z dnia 30 marca 2011 r. Strategia proponuje „...zintegrowany i zrównoważony rozwój terytorium, oparty na równowadze i wzajemnym wsparciu trzech głównych elementów decydujących o rozwoju: ludziach, ekonomii, środowisku”.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020 wyznaczyła następujące cele rozwoju powiatu:

- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu;
- Zwiększanie dostępności i spójności komunikacyjnej;
- Podniesienie jakości życia przez zapewnienie wszechstronnego rozwoju i kondycji zasobów ludzkich;
- Aktywne uczestnictwo samorządu powiatowego w wieloszczeblowym systemie zarządzania i promocji powiatu oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego na jego terytorium.

2.3.14 Uwarunkowania wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Chodzieskiego Nr XX/143/2008 z dnia 24 czerwca 2008 r. Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013” został przyjęty uchwałą nr XVI/118/08 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 26 lutego 2008.

Plan Rozwoju Lokalnego sprecyzował priorytety i kierunki działań w powiecie, natomiast konkretne zadania inwestycyjne zostały określone w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym. Oba dokumenty zostały opracowane w oparciu o projekty inwestycyjne zgłoszone przez poszczególne

gminy powiatu oraz jednostki organizacyjne powiatu chodzieskiego. Spośród zgłoszonych inwestycji wybrane zostały wpisane na listę priorytetowych inwestycji do realizacji w latach 2008-2013. Inwestycje przewidziane do realizacji w latach 2012-2013:

- Przebudowa ulicy Kochanowskiego w Chodzieży wraz z budową chodnika;
- Przebudowa ulicy Żeromskiego w Chodzieży;
- Budowa chodnika na ul. Ofiar Gór Morzewskich w Chodzieży;
- Budowa chodnika – droga nr 406 Milcz-Milczek;
- Przebudowa odcinka drogi nr 406 Milcz-Milczek;
- Przebudowa odcinka drogi nr 407 w miejscowości Nietuszkowo;
- Budowa chodnika w Stróżewie – droga nr 412;
- Budowa ulicy Wągrowieckiej w Budzynie;
- Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 416 w miejscowości Sokołowo Budzyńskie;
- Przebudowa odcinka drogi nr 427 Zacharzyn-Nadolnik;
- Modernizacja Starostwa Powiatowego w Chodzieży;
- Zagospodarowanie terenu DPS w Chodzieży;
- Budowa oczyszczalni przydomowej Placówki „Rodzina”;
- Zagospodarowanie terenu Placówki „Rodzina”;
- Modernizacja poddasza zaplecza Placówki „Rodzina”;
- Modernizacja dachu i elewacji budynków Domu Dziecka w Szamocinie;
- Modernizacja budynku gospodarczego Domu Dziecka w Szamocinie;
- Plac rekreacyjno-sportowy Domu Dziecka w Szamocinie;
- Modernizacja PUP w Chodzieży;
- Modernizacja i rozbudowa Szpitala powiatowego w Chodzieży;
- Utworzenie mieszkań chronionych przy PCPR w Chodzieży;
- Ośrodek interwencji kryzysowej przy PCPR w Chodzieży;
- Budowa biblioteki i czytelnicy LO w Chodzieży;
- Modernizacja ZSL-G w Ratajach;
- Termomodernizacja budynku ZSP ul. Kościuszki w Chodzieży;
- Termomodernizacja budynku ZSP ul. Strzelecka.

3 Charakterystyka środowiska powiatu

3.1 Obszar badań

3.1.1 Położenie

Powiat chodzieski położony jest w północnej części województwa wielkopolskiego. Powiat graniczy z czterema powiatami woj. wielkopolskiego: pilskim, czarnkowsko-trzcianeckim, obornickim i wągrowieckim.

W skład powiatu chodzieskiego wchodzi dwie gminy miejsko-wiejskie: Margonin i Szamocin, dwie gminy wiejskie: Chodzież i Budzyń oraz gmina miejska Chodzież.

3.1.2 Powiązania komunikacyjne

Kolej

Przez teren powiatu chodzieskiego przebiega linia kolejowa nr 354 relacji Poznań-Piła. Stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach Chodzież i Budzyń. Przystanki osobowe znajdują się w miejscowościach Milcz i Sokołowo Budzyńskie.

Linia kolejowa biegnąca z Chodzieży przez Szamocin i Margonin do Gołańcza jest nieużytkowana od 1994 r., linia została usunięta z ewidencji przedsiębiorstwa Polskie Linie Kolejowe.

Drogi

Przez teren powiatu chodzieskiego przebiega droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg-Bytom. Droga przebiega przez miasto Chodzież oraz wieś Budzyń - obie miejscowości posiadają obwodnice. Odcinek drogi biegnący przez powiat chodzieski ma 28,193 km długości. Według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni w powiecie chodzieskim 24 % nawierzchni drogi krajowej jest w stanie dobrym, 41,1 % w stanie niezadowolającym, 34,9 % w stanie złym.

Przez powiat chodzieski przebiegają cztery drogi wojewódzkie o numerach 183, 190, 191 i 193. Jedynie przez gminę Budzyń nie przebiega żadna droga wojewódzka. W roku 2011 planowany jest remont drogi nr 193 w Chodzieży na odcinku od skrzyżowania z ul. Zamkową i Młyńską do ronda (od km 0+668 do km 1+205) oraz od drogi krajowej nr 11 do skrzyżowania ulic Zamkowej i Młyńskiej (od km 0+047 do km 0+442).

Prawie 100% dróg powiatowych na terenie powiatu chodzieskiego ma nawierzchnię bitumiczną.

Tabela 3 Sieć drogowa na terenie powiatu chodzieskiego (Źródło: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu chodzieskiego na lata 2011-2020, dane uzyskane od poszczególnych gmin)

Gmina	Drogi wojewódzkie [km]	Drogi powiatowe [km]	Drogi gminne [km]
Gmina wiejska Chodzież	22,5	45,2	25,4
Margonin	24,7	30,6	86
Szamocin	26,9	15,5	62,2
Budzyń	0	68,9	266
Gmina miejska Chodzież	2,3	13,9	31,1
Ogółem	76,4	174,1	886,6

Tabela 4 Wykaz dróg wojewódzkich w powiecie chodzieskim (źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)

Nr drogi	Opis przebiegu drogi na terenie powiatu	Dł. drogi [km]
183	Sarbia-Chodzież	8,824
190	Krajenka-Szamocin-Margonin	3,234
190	Krajenka-Szamocin-Margonin-Wągrowiec	3,317
190	Krajenka-Szamocin-Margonin-Wągrowiec	0,913
190	Krajenka-Szamocin-Margonin-Wągrowiec	3,402
190	Krajenka-Szamocin-Margonin-Wągrowiec	2,131
190	Krajenka-Szamocin-Margonin-Wągrowiec	5,987
191	Chodzież-Szamocin-Lipa	7,218
191	Chodzież-Szamocin-Lipa	4,977
191	Chodzież-Szamocin-Lipa	2,382
191	Chodzież-Szamocin-Lipa	0,273
191	Chodzież-Szamocin-Lipa	12,166
193	Chodzież-Margonin-Gołańcz	2,352
193	Chodzież-Margonin-Gołańcz	6,490
193	Chodzież-Margonin-Gołańcz	4,754
193	Chodzież-Margonin-Gołańcz	2,846
193	Chodzież-Margonin-Gołańcz	5,868

Tabela 5 Wykaz dróg powiatowych (źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Chodzieży)

Nr drogi	Opis przebiegu drogi na terenie powiatu	Dł. drogi [km]
1177P	Granica powiatu – Milcz – Chodzież - Wyszyny-Bukowiec - granica powiatu	26,683
1341P	Granica powiatu - Wyszyny	7,408
1477P	Droga woj. nr 183 – Ciske - Nietuszkowo - Milcz	12,006
1478P	Milcz – Kamionka - Kierzkowice	3,523
1479P	Milcz - Milczek	2,876
1480P	Droga krajowa nr 11 - Oleśnica	0,692
1481P	Oleśnica - droga wojewódzka nr 183	1,907
1482P	Rataje - Słomki - Konstantynowo	4,75
1483P	Stróżewo - Trzaskowice - Stróżewice	3,28
1484P	Stróżewo - Krystynka - Podanin	3,407
1485P	Stróżewo - Ostrówki - Prosna	5,188
1486P	Wyszynki - Wyszyny	4,16
1487P	Bukowiec - Sokołowo Budzyńskie	8,036

Nr drogi	Opis przebiegu drogi na terenie powiatu	Dł. drogi [km]
1488P	Wyszyny - Prosna - Budzyń - Dziewoklucz - Zbyszewice - Próchnowo	21,41
1489P	Budzyń - Wągrowiec	4,946
1490P	Brzekiniec - Rudnicze	4,0
1491P	Dziewoklucz - Kamienica	2,257
1492P	Zbyszewice - Żon-Oporzyn	2,863
1493P	Strzelecki Gaj - Podstolice - Radwanki-Studźce	6,721
1494P	Droga woj. nr 193 - Rutki - Sypniewo - Dziewoklucz	7,414
1495P	Droga woj. nr 190 - Kowalewo - Lipiny	5,179
1496P	Karolinka - Margońska Wieś - Kowalewo	5,346
1497P	Szamocin - Borowo - Jaktorówko - Jaktorowo - Sokolec	8,858
1498P	Helidorowo - Borówki	1,425
1499P	Józefowice - Nadolnik	0,983
1500P	Zacharzyn - Raczyn - Nadolnik	4,533
1605P	Granica powiatu - granica powiatu	0,602
2021P	Granica powiatu - Sokołowo Budzyńskie	2,959
1530P	Od drogi krajowej nr 11 - ul. Ujska - ul. Fabryczna - ul. Mostowa - ul. M. Dąbrowskiej - ul. Słoneczna (Miasto Chodzież)	3,871
1531P	ul. Małachowskiego - ul. Małepszego - ul. Wyszyskiego - Dworzec PKS	1,156
1532P	ul. Wojska Polskiego - Rynek - ul. Kościelna - ul. Kościuszki (Miasto Chodzież)	0,696
1533P	ul. Żeromskiego - Plac Kopernika - ul. Piekary - ul. Zamkowa (Miasto Chodzież)	0,853
1540P	ul. Cmentarna (Margonin)	0,595
1541P	ul. Broniewskiego (Margonin)	0,446
1542P	ul. Szpitalna - Okopowa (Margonin)	0,614
1543P	ul. Nowe Miasto	0,233

3.1.3 Sytuacja demograficzna

Powiat chodzieski zamieszkuje 47 516 osób (stan na dzień 31.12.2010 r.). Najwięcej mieszkańców liczy gmina miejska Chodzież, najmniej mieszkańców liczy gmina wiejska Chodzież.

Tabela 6 Ludność powiatu chodzieskiego (Źródło: informacje uzyskane od gmin)

Gmina	Rodzaj gminy	Ludność [os.]
Chodzież	Gmina miejska	19 548
Chodzież	Gmina wiejska	5 583
Margonin	Miejsko-wiejska	6 379
Szamocin	Miejsko-wiejska	7 540
Budzyń	Wiejska	8 466
Powiat chodzieski		47 516

Liczba kobiet nieznacznie przewyższa liczbę mężczyzn – kobiety stanowią 50,9 % populacji powiatu. Na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety. Średnia gęstość zaludnienia na analizowanym obszarze wynosi 69 osób na km².

Tabela 7 Stan ludności i ruch naturalny (wg GUS stan na 31.12.2010)

Jednostka administracyjna	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	Przyrost naturalny na 1000 ludności
Powiat chodzieski	69	103,0	3
Miasto Chodzież	1 527	112,0	1
Gmina Budzyń	40	98,0	5
Gmina wiejska Chodzież	27	100,0	8
Miasto i Gmina Margonin	53	93,0	2
Miasto i Gmina Szamocin	58	100,0	2,4

3.1.4 Użytkowanie gruntów

W strukturze użytkowania gruntów przeważają grunty rolne, które stanowią 56,6 % wszystkich gruntów. Powiat chodzieski ma stosunkowo dużą lesistość wynoszącą 35,8 %, tj. znacznie powyżej lesistości województwa wielkopolskiego wynoszącej 25,6 %. Największą lesistością charakteryzuje się gmina wiejska Chodzież, największy udział użytków rolnych i najmniejszą lesistość ma gmina Szamocin. Największy odsetek gruntów ornych występuje w gminie Budzyń.

Tabela 8 Struktura użytkowania gruntów w powiecie chodzieskim (źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 aktualne na 31.12.2005)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]						Lasy [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki [ha]
	ogółem	w tym						
		grunty orne	łąki	sady	pastwiska	inne		
68377	38732	26101	8734	180	2088	1629	24496	5149
% powierzchni ogółem								
100	56,6	38,2	12,8	0,3	3	2,3	35,8	7,6

Tabela 9 Użytkowanie gruntów w gminie wiejskiej Chodzież (źródło: UG Chodzież)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]						Lasy [ha]	Pozostałe grunty [ha]
	ogółem	w tym						
		grunty orne	łąki	sady	pastwiska	inne		
21 294	9 452	5442	3207	23	450	649	10 616	754
% powierzchni ogółem								
100	44%	26%	15%	0,1%	2%	3	50%	3%

Tabela 10 Użytkowanie gruntów w gminie Budzyń (źródło: UG Budzyń)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]						Lasy [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki [ha]
	ogółem	w tym						
		grunty orne	łąki	sady	pastwiska	inne		
20856	12206	10511	632	138	765	160	7592	1058
% powierzchni ogółem								
100%	59%	50%	3%	1%	4%	1%	36%	5%

Tabela 11 Użytkowanie gruntów w gminie Szamocin (źródło: UMiG Szamocin)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]					Lasy [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki [ha]
	ogółem	w tym					
		grunty orne	łąki i pastwiska	sady	inne		
12546	9023	3478	3976	12	1557	1855	1668
% powierzchni ogółem							
100	72	28	32	0	12	15	13

Tabela 12 Użytkowanie gruntów w gminie Margonin (źródło: UMiG Margonin)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]						Lasy [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki [ha]
	ogółem	w tym						
		grunty orne	łąki	sady	pastwiska	inne		
12301	7766	6961	122	66	165	452	3826	709
% powierzchni ogółem								
100	63	57	1	1	1	4	31	6

Tabela 13 Użytkowanie gruntów w gminie miejskiej Chodzież (źródło: UM Chodzież)

Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]						Lasy [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki [ha]
	ogółem	w tym						
		grunty orne	łąki	sady	pastwiska	inne		
1277	848	363	36	16	21	412	222	207
% powierzchni ogółem								
100	66	28	3	1	2	32	17	16

3.1.5 Dobra kultury

W wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości dla terenu powiatu chodzieskiego wpisane są następujące obiekty:

▪ BUDZYŃ – gm.

Budzyń

- kościół par. p.w. św. Barbary, 1849, nr rej.: 542/Wlkp/A z 30.09.1971
- cmentarz ewangelicki, nieczynny, ul. Wągrowiecka, 2 poł. XIX, nr rej.: 545/Wlkp/A z 29.07.1988
- dom, ul. Rynkowa 22, 1 poł. XIX, nr rej.: A-1262 z 30.09.1971 (nie istnieje)
- dom, ul. Rynkowa 30 (d.28), poł. XIX, nr rej.: 543/Wlkp/A z 30.09.1971
- dom, ul. Rynkowa 45, poł. XIX, nr rej.: 539/Wlkp/A z 30.09.1971
- wiatrak paltrak, XIX/XX, nr rej.: 544/Wlkp/A z 22.09.1977

Bukowiec

- kościół ewangelicki, ob. rzym.kat. fil. p.w. NMP Różańcowej, 1863, nr rej.: 546/Wlkp/A z 16.11.1990

Dziewoklucz

- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-549 z 28.09.1987

Podstolice

- kościół par. p.w. św. Kazimierza, 1932-35, nr rej.: 673/Wlkp/A z 14.05.2008
- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.

Sokołowo Budzyńskie

- kościół ewangelicki, ob. rzym.kat. fil. p.w. Niepokalanego Serca NMP, 1846, nr rej.: 547/Wlkp/A z 16.11.1990

Wyszynki

- cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX, nr rej.: 538/Wlkp/A z 29.07.1988

Wyszyny

- kościół par. p.w. MB Pocieszenia, k. XVII, 1825-35, nr rej.: 548/Wlkp/A z 30.09.1971

▪ CHODZIEŻ – gm.

Milcz

- cmentarz katolicki, nr rej.: A-711 z 11.10.1990

Nietuszkowo

- kapliczka cmentarna, 1879, nr rej.: A-715 z 5.11.1990
- zespół pałacowy, 2 poł. XIX:
- pałac, nr rej.: A-781 z 10.09.1996
- park, nr rej.: KS-2I-2a/22/48 z 12.10.1948 (brak decyzji w KOBiDZ)

Oleśnica

- zespół pałacowy:
- pałac, poł. XIX, nr rej.: A-1455 z 8.06.1973
- dwór (d. oficyna), 1 ćw. XIX, nr rej.: A-233 z 9.09.1968
- park, XVIII-XIX, nr rej.: A-885/4/60 z 15.01.1960

Pietronki

- cmentarz katolicki, nr rej.: A-585 z 9.03.1989

- zespół pałacowy:
 - pałac, pocz. XX, nr rej.: A-137 z 10.08.1976
 - park, XVIII-XX, nr rej.: A-403 z 7.05.1981

Podanin

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Maksymiliana Kolbe, 1913, nr rej.: 672/Wlkp/A z 9.05.2008
- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.

Rataje

- park, pocz. XIX, nr rej.: 381-A z 27.11.1979

Strzelce

- zespół pałacowy, nr rej.: A-1379 z 23.02.1973:
- pałac, 1884, nr rej.: A-1363 z 13.04.1972
- park, XVIII-XIX, nr rej.: kl.IV-885/5/60 z 15.01.1960

Zacharzyn

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Królowej Polski, 1877, nr rej.: 141/Wlkp/A z 5.08.2003

▪ CHODZIEŻ – m.

- założenie urbanistyczne, XVIII, nr rej.: kl.IV-73/22/56 z 17.03.1956
- kościół par. p.w. św. Floriana, 1668, 1754, nr rej.: 68/3/AK z 4.03.1931
- cmentarz ewangelicki, ul. Szosa Ujska, 1880, nr rej.: 624/Wlkp/A z 15.12.1983
- dom tkacza, ul. Kościelna 12, XVIII/XIX, nr rej.: 623/Wlkp/A z 12.03.1991
- dom, ul. Kościuszki 6, XVIII/XIX, nr rej.: 596/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 8, XVIII/XIX, nr rej.: 616/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 10, XVIII/XIX, nr rej.: 615/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 12, XVIII/XIX, nr rej.: 609/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 14, XVIII/XIX, nr rej.: 613/Wlkp/A z 16.04.1959
- dom, ul. Kościuszki 16, XVIII/XIX, nr rej.: 612/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 18, XVIII/XIX, nr rej.: 611/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 20, XVIII/XIX, nr rej.: 608/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 20, XVIII/XIX, nr rej.: IV-73/3/59 z 2.02.1959 (nie istnieje)
- dom, ul. Kościuszki 22, XVIII/XIX, nr rej.: 606/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 24, XVIII/XIX, nr rej.: 607/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom, ul. Kościuszki 26, XVIII/XIX, nr rej.: 610/Wlkp/A z 2.02.1959
- dom tkaczy, ul. Kościuszki 28, k. XVIII, nr rej.: 614/Wlkp/A z 23.03.1983
- Sąd Obwodowy, ob. Rejonowy, ul. Krasińskiego 10, 1905, nr rej.: 200/Wlkp/A z 4.10.2004
- ogrodzenie z bramami, j.w.
- dom, ul. Mickiewicza 3, 1908, nr rej.: 40/Wlkp/A z 3.10.2000
- lamus tkacki, ul. Nowa 7, k. XVIII, nr rej.: 601/Wlkp/A z 23.03.1983
- dom, ul. Wojska Polskiego 30, XVIII/XIX, nr rej.: 602/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom, ul. Wojska Polskiego 33, XVIII/XIX, nr rej.: 603/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom z lamusem, ul. Wojska Polskiego 37, XVIII/XIX, nr rej.: 604/Wlkp/A z 11.03.1970
- lamus tkacki, ul. Wojska Polskiego 38, k. XVIII, nr rej.: 605/Wlkp/A z 23.03.1983
- dom, ul. Wojska Polskiego 39, XVIII/XIX, nr rej.: 625/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom, ul. Wojska Polskiego 40, XVIII/XIX, nr rej.: 626/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom, ul. Wojska Polskiego 41, XVIII/XIX, nr rej.: 597/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom, ul. Wojska Polskiego 44, XVIII/XIX, nr rej.: 627/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom tkacza, ul. Wojska Polskiego 47, XVIII/XIX, nr rej.: 598/Wlkp/A z 15.06.1992
- dom, ul. Wojska Polskiego 48, XVIII/XIX, nr rej.: 599/Wlkp/A z 11.03.1970
- dom, ul. Wojska Polskiego 49, XVIII/XIX, nr rej.: 600/Wlkp/A z 31.10.1990

- budynek produkcyjny fabryki porcelany, ul. Łąkowa 2, 1896, nr rej.: 481/Wlkp/A z 21.03.2007

▪ **MARGONIN – m. i gm.**

Margonin

- historyczny układ urbanistyczny miasta, XIV/XV – XIX, nr rej.: 695/Wlkp/A z 7.08.2008
- kościół par. p.w. św. Wojciecha, XVII, 1753-55, XIX, nr rej.: A-20 z 2.12.1964
- dzwonnica, nr rej.: A-1028 z 12.03.1970
- plebania, 1 poł. XIX, nr rej.: A-489 z 13.12.1983
- cmentarz katolicki, nr rej.: A-586 z 29.07.1988
- dom, ul. Okopowa 10, 1 poł. XIX, nr rej.: A-1456 z 8.06.1973
- dom, Rynek 1, szach., XVIII/XIX, nr rej.: A-1267 z 1.10.1971 (nie istnieje)
- dom, Rynek 2, szach., pocz. XIX, nr rej.: A-1268 z 1.10.1971 (nie istnieje)
- dom, Rynek 8, szach., pocz. XIX, nr rej.: A-1457 z 8.06.1973
- dom, Rynek 15, szach., pocz. XIX, nr rej.: A-1269 z 1.10.1971
- dom, Rynek 19, 1 poł. XIX, nr rej.: A-1271 z 30.10.1971
- dom, Rynek 22, szach., k. XVIII, nr rej.: A-1272 z 30.10.1971
- dom, Rynek 26 (d. ul. Rynkowa 25), pocz. XIX, nr rej.: A-1458 z 8.06.1973
- dom, ul. 22 Stycznia 37, szach., poł. XIX, nr rej.: A-1266 z 1.10.1971

Margońska Wieś

- zespół pałacowy, 2 poł. XVIII:
 - pałac, nr rej.: A-1454 z 8.06.1973
 - park, nr rej.: A-970 z 6.03.1970

Żoń

- kościół p.w. św. Marcina, szach., 1793, nr rej.: A-1274 z 2.11.1971
- cmentarz katolicki (czynny), 2 poł. XIX, nr rej.: A-568 z 21.02.1989
- cmentarz katolicki (nieczynny), XIX, nr rej.: A-567 z 21.02.1989

▪ **SZAMOCIN – m. i gm.**

Borowo

- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-575 z 1.03.1989

Borówki

- cmentarz katolicki, nr rej.: A-580 z 9.03.1989

Jaktorowo

- kościół par. p.w. św. Anny, szach., 1763-76, nr rej.: A-1265 z 30.09.1971
- cmentarz katolicki, nr rej.: A-577 z 1.03.1989
- park dworski, poł. XIX, nr rej.: A-558 z 26.10.1987

Jaktorówko

- zespół pałacowy:
 - pałacyk myśliwski, ok. 1900, nr rej.: A-478 z 12.12.1983
 - park, 2 poł. XIX, nr rej.: A-563 z 29.09.1987

Laskowo

- cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX, nr rej.: A-577 z 9.03.1989

Lipia Góra

- zespół kościoła ewangelickiego, nr rej.: 651/Wlkp/A z 28.02.2008 :
 - kościół, ob. rzym. kat. fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, 1909
 - cmentarz kościelny
 - cmentarz grzebalny, ob. teren parkowy, poł. XIX
 - pastorówka, ob. dom mieszkalno-administracyjny, 1870, 1909
 - ogród plebański
 - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX, nr rej.: A-578 z 9.03.1989
- stopień wodny „Krostkowo nr 11”, na rzece Noteć, 1912-14

Szamocin

- historyczny układ urbanistyczny miasta, XVIII – XIX, nr rej.: 694/Wlkp/A z 7.08.2008
- kościół par. p.w. NMP Wspomożenia Wiernych, 1905, nr rej.: A-750 z 29.12.1993
- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. p.w. śś. Ap. Piotra i Pawła, 1827-35, 1902, nr rej.: A-760 z 28.09.1994
- cmentarz ewangelicki, ul. Hallera, nr rej.: A-579 z 9.03.1989
- ratusz, pl. Wolności 19, 1877, 1911, nr rej.: 384/Wlkp/A z 14.07.2006.

3.2 Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem

3.2.1 Geologia, geomorfologia

Według regionalizacji J. Kondrackiego omawiany teren należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy południowo-bałtyckich. Powiat niemal w całości położony jest w zasięgu Pojezierza Chodzieskiego, jedynie jego północna część położona jest w Dolinie Środkowej Noteci (gmina wiejska Chodzież i gmina Szamocin).

Decydujący wpływ na ukształtowanie powierzchni powiatu miała działalność lodowca. Zlokalizowana na jego terenie morena czołowa ma postać zwartej kompleksu wzgórz i wałów biegnących od Oleśnicy do Pietronki. Od strony południowej do moreny czołowej przylegają pola sandrowe, w tym największy w regionie sandr Flinty. Powierzchnia sandru Flinty łagodnie opada od wylotu rynn oleśnickiej w kierunkach: południowym, południowo-zachodnim i zachodnim. Sandr Flinty łączy się z sandrem Dymnicy, który rozciąga się w rejonie od jezior Strzeleckiego i Karczewnik do miejscowości Radwanki, gdzie łączy się z sandrem Dziewoklucza. Na terenie powiatu zlokalizowany jest także sandr Pietronek. Po północnej stronie pasa moreny czołowej znajduje się depresja końcowa wypełniona iltami warwowymi.

Na terenie powiatu chodzieskiego zalegają trzeciorzędowe utwory oligoceńskie, miocene, pliocen oraz czwartorzędowe utwory pliocen. W składzie utworów oligoceńskich wchodzi piaski glaukonitowe, ilt mikowy, oraz słabogliniaste piaski kwarcowe. Utwory miocene reprezentowane są przez ilt piaszczyste i kwarcowe piaski drobnoziarniste. Osady pliocen zbudowane są z iltów poznańskich z przewarstwieniami piaszczysto-iltastymi. W obrębie moreny czołowej oraz na jej przedpolach występują warstwowe piaski i żwiry młodszego plejstocenu. W północno-zachodniej części powiatu podłoże zbudowane jest głównie z czwartorzędowych osadów plejstocenu o różnicowanej miąższości. Są to głównie piaski i żwiry pochodzenia rzeczno i wodnolodowcowego. Dolina Noteci wypełniona jest współczesnymi osadami aluwialnymi reprezentowanymi przez piaski i żwiry rzeczne, a także mułkami, torfami i gytą wapienną.

Południowa część powiatu zbudowana jest z osadów czwartorzędowych i młodszego trzeciorzędu takich jak piaski drobno i średnioziarniste oraz mułki. Na całej powierzchni zalegają osady pliocen (ilt poznańskie i ilt niebieskie). W środkowej części gminy Budzyń występują gliny zwałowe tworzące morenę denną.

3.2.2 Warunki glebowe

W strukturze gleb powiatu chodzieskiego przeważają gleby bielicoziemne z niewielkimi płatami gleb brunatnoziemnych, w dolinach rzecznych i nad brzegami jezior występują gleby organogeniczne. Gleby na terenie powiatu charakteryzują się słabą jakością, dobre gleby uprawne stanowią zaledwie ok. 5 % wszystkich gleb powiatu.

Na terenie powiatu niemal nie występują gleby zdegradowane, stanowią one zaledwie 0,2 % powierzchni. Duży jest udział gleb kwaśnych. Stanowią one ok. 76 % powierzchni, w tym gleby bardzo kwaśne i kwaśne zajmują 46 % powierzchni, lekko kwaśne 30 %. Jedynie 24% gleb w powiecie chodzieskim nie wymaga prowadzenia zabiegów wapnowania (odkwaszania).

Tabela 14 Udział klas bonitacyjnych w strukturze gleb powiatu (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla powiatu chodzieskiego)

Jednostka administracyjna	Udział klas bonitacyjnych gruntów ornych [%]								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
Powiat chodzieski	0	0	5	7	26	15	27	19	1
Gmina Budzyń	0	0	6	10	27	11	29	16	1
Gmina wiejska Chodzież	0	2	6	7	26	14	24	19	2
Gmina miejska Chodzież	0	10	21	3	13	10	25	14	4
Miasto i Gmina Margonin	0	0	2	8	31	22	25	12	0
Miasto i Gmina Szamocin	0	0	0	1	14	11	30	41	3

W gminie wiejskiej Chodzież brak jest dużych obszarów o wysokim wskaźniku jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, teren gminy otrzymał 59 punktów w skali Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Największy kompleks, najlepszych gleb występuje pomiędzy Trzaskowicami, a Podaninem, wokół wsi Pietronki oraz między Ratajami, a Konstantynowem. Gleby na tych terenach to głównie gleby klas III i IV zaliczane do kompleksu żyniego bardzo dobrego i dobrego.

Tabela 15 Powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie wiejskiej Chodzież (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla powiatu chodzieskiego)

Klasy bonitacyjne	powierzchnia [ha]
II	136
III	1039
IV	4347
V	2615
VI	1272

Gleby na terenie gminy Margonin wykazują niewielkie zróżnicowanie. Przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane. Występują też niewielkie płyty gleb brunatnych właściwych, czarnych ziemi właściwych i zdegradowanych. Grunty orne w gminie Margonin to gleby średniej i słabej jakości. Grunty orne IV klasy stanowią ponad 50 % wszystkich gleb, grunty orne klas V-VI stanowią ok. 40 % wszystkich gleb. Najlepsze gleby występują w południowo-wschodniej części gminy, gleby najłabsze występują na zachód od jeziora Margonińskiego i w północnej części gminy. Na terenach podmokłych wykształciły się gleby murszaste, mułowo-torfowe i torfowe. W gminie przeważają gleby o odczynie kwaśnym.

Na terenie gminy miejskiej Chodzież występują gleby brunatne, płowe, rdzawe i bielcowe, w dolinie Noteci i nad zbiornikami wodnymi występują gleby bagienne, mułowo-torfowe, murszowo-torfowe oraz mady. Znaczny odsetek użytków rolnych charakteryzuje się glebami zakwaszonymi, co ilustruje poniższa tabela.

Tabela 16 Stopień zakwaszenia użytków rolnych w gminie miejskiej Chodzież

Stopień zakwaszenia	udział [%]
Bardzo kwaśne	11
Kwaśne	27
Lekko kwaśne	28
Obojętne	23

Stopień zakwaszenia	udział [%]
Zasadowe	11

Zawartość metali ciężkich w glebach gminy miejskiej Chodzież jest stosunkowo niewielka i utrzymuje się na poziomie zawartości naturalnej.

W gminie Budzyń w strukturze użytków rolnych przeważają gleby bielice wytworzone z luźnych piasków i piasków słabogliniastych. Występują też gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków luźnych i piasków słabo gliniastych. Gleby innych typów tj. gleby brunatne właściwe, czarne ziemie właściwe i zdegradowane, gleby bagienne występują jedynie w niewielkich płatach. W gminie Budzyń na działkach o numerach 217/1, 217/2 i 219/4 w obrębie Brzekiniec znajduje się obszar zanieczyszczony metalami ciężkimi i substancjami ropopochodnymi o łącznej powierzchni ok. 8000 m². Obszar ten figuruje w wykazie terenów, dla których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby, będącym w posiadaniu Regionalnego Dyrektora Ochrony środowiska w Poznaniu, przekazanego RDOŚ w Poznaniu przez starostów i Wojewodę Wielkopolskiego.

Tabela 17 Powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie Budzyń (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla Gminy Budzyń)

Klasy bonitacyjne	udział [%]
IIIa	6
IIIb	10
IVa	27
IVb	11
V	29
VI	16
VIRZ	1

W gminie Szamocin przeważają gleby pseudobielice i brunatne wylugowane wytworzone z piasków naglinowych oraz glin płytko lub średnio spiaszczonych. W dolinie Noteci oraz wzdłuż mniejszych cieków i brzegów jezior występują gleby bagienne mułowo-torfowe i murszowo-torfowe.

Tabela 18 Udział klas bonitacyjnych gleb w gminie Szamocin (źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2011 dla Gminy Szamocin)

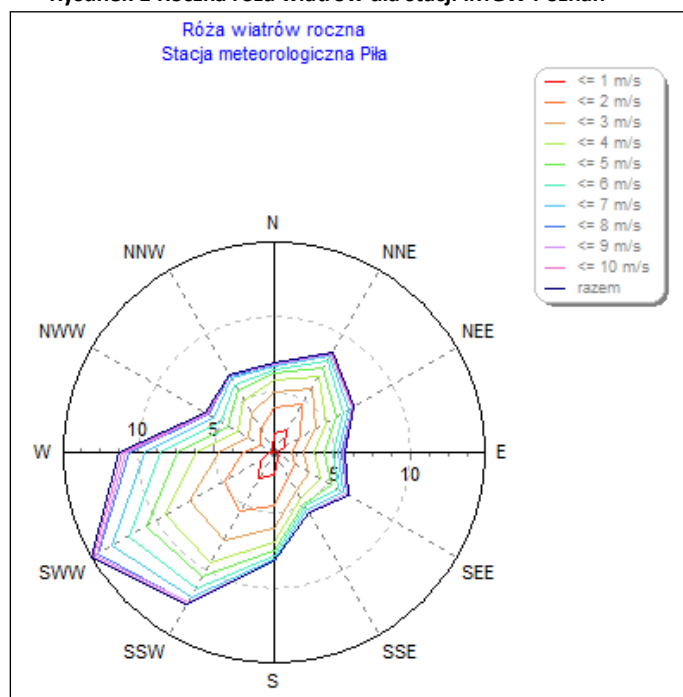
Klasy bonitacyjne	Udział [%]
IIIb	1
IVa	14
IVbI	11
V	30
VI	41
VIRZ	3

3.2.3 Warunki klimatyczne

Powiat chodzieski należy do dzielnicy nadnoteckiej, która obejmuje pas szerokości 50-70 km ciągnący się wzdłuż Noteci. Dzielnica ta ma charakter przejściowy między chłodną i deszczową dzielnicą pomorską, a cieplejszą i bardziej suchą dzielnicą środkową.

Na terenie powiatu przeważają wiatry zachodnie, opady są wyraźnie większe niż w pozostałej części województwa wielkopolskiego. Przeciętnie w ciągu roku opad wynosi 546 mm. Średnia temperatura powietrza wynosi 7° C. Pokrywa śnieżna utrzymuje się od 50 do 60 dni, liczba dni z temperaturą poniżej 0° C wynosi 30-35, a dni z przymrozkami ok. 100. Okres wegetacji trwa 200-215 dni i jest nieco krótszy niż w pozostałej części Wielkopolski.

Rysunek 1 Roczna róża wiatrów dla stacji IMGW Poznań

3.2.4 Stan jakości wód podziemnych

W obszarze pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej wody podziemne pierwszego poziomu zalegają na głębokości zaledwie 2 m ppt., płytko położony poziom wodonośny jest silnie związany ze stanem wód w Noteci. Na obszarze wysoczyzny pierwszy poziom wodonośny zalega na głębokości 2-5 m ppt. Wody podziemne zalegają głębiej na terenach położonych na zachód od Chodzieży, w rejonie moren czołowych i w strefie przyległej do pradoliny. Teren powiatu znajduje się na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) oznaczonych numerami 138 i 139.

Tabela 19 Charakterystyka Głównych Zbiorników Wód Podziemnych powiatu chodzieskiego

Numer GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość zalegania zwierciadła wód [m ppt.]	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /d]
138	Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka	Czwartorzęd	porowy	30	400
139	Dolina kopalna Smogulec-Margonin	Czwartorzęd	porowy	50	30

Badania i oceny stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z art. 155a ust. 5 i 6 Ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 (Dz.U.2005.239.2019 j.t.), Państwowa Służba Hydrogeologiczna wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. W uzasadnionych przypadkach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykonuje, w uzgodnieniu z państwową służbą hydrogeologiczną, uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych, a wyniki tych badań przekazuje za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Państwowej Służbie Hydrogeologicznej.

Jakość wód podziemnych w 2010 roku była badana jedynie na obszarze gminy Szamocin. Wody podziemne zaliczono do III klasy jakości.

3.2.5 Stan jakości wód powierzchniowych

Powiat chodzieski położony jest w dorzeczu Warty, w zlewni rzek Noteć i Wełna. Na sieć hydrograficzną powiatu składają się rzeka Noteć wraz z jej dopływami: Bolemką, Borką,

Margoninką, Młynówką Borowską, oraz dopływy Wełny: Flinta, Struga Sokołowska, Ciemnica, Kanał Budzyński. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 31 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, o łącznej powierzchni 589,38 ha.

Danymi dotyczącymi stanu czystości wód powierzchniowych na terenie powiatu chodzieskiego dysponuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. W 2010 i 2009 roku monitoringiem objęte były następujące cieki przepływające przez powiat chodzieski:

Bolema w Ciszewie (1,0 km);

Margoninka w miejscowości Raczyn (3,0 km);

Noteć (wodowskaz Żuławka) (164,0 km);

Noteć w miejscowości Ujście (120,3 km) (dane za rok 2009).

Wszystkie rzeki powiatu wykazują jakość wód poniżej stanu dobrego. Na taki stan jakości wód wpływ mają głównie spływy powierzchniowe z terenów rolniczych i miejskich oraz ładunki zanieczyszczeń wprowadzane do wód wraz ze ściekami.

Tabela 20 Cieki objęte monitoringiem w latach 2009-2010 (źródło: WIOŚ)

Parametr	Bolema w Ciszewie	Margoninka w Racynie	Noteć (wodowskaz Żuławka)	Noteć (wodowskaz Ujście) dane za rok 2009
	Klasa wskaźnika jakości wód			
Temperatura wody	I	I	I	II
Odczyn	I	I	I	I
Tlen rozpuszczony	poniżej stanu dobrego	I	poniżej stanu dobrego	poniżej stanu dobrego
BZT ₅	poniżej stanu dobrego	I	II	II
Ogólny węgiel organiczny	II	I	poniżej stanu dobrego	II
Azot amonowy	I	I	I	I
Azot Kjeldahla	poniżej stanu dobrego	II	poniżej stanu dobrego	II
Azot azotanowy	II	I	II	II
Azot ogólny	poniżej stanu dobrego	I	I	I
Fosfor ogólny	poniżej stanu dobrego	I	II	II
Przewodność w 20°C	I	I	II	II
Chlorofil „a”	-	-	II	-
Substancje rozpuszczone	II	-	-	poniżej stanu dobrego
Makrofitowy Indeks rzeczny	III	III	III	I

Większość jezior powiatu chodzieskiego nie jest objęta monitoringiem stanu jakości wód. Spośród jezior objętych monitoringiem w powiecie chodzieskim najgorszą jakością wód charakteryzuje się jezioro Chodzieskie. Wpływ na taki stan jakości wód mają: położenie jeziora w sąsiedztwie terenów miejskich oraz cechy morfometryczne misy jeziornej. Jezioro to jest obecnie poddawane pracom rekultywacyjnym obejmującym m.in. natlenianie wód naddennych z jednoczesnym podawaniem niewielkich dawek koagulantu wytrącającego z wody związki biogenne.

Tabela 21 Stan jakości jezior położonych na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: WIOS)

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia zwierciadła wody w [ha]	Rok ostatniego badania jakości wody	Stan jakości wód
1	Chodzieskie	115,6	2010	stan ekologiczny zły
2	Strzeleckie	17,67	1999-2006	III*
3	Karczewnik	34,53	1999-2006	III*
4	Papiernia	4,29	-	-
5	Słomka	7,36	-	-
6	Jasne	3,27	-	-
7	Lin	2,83	-	-
8	Margonińskie	215,4	2010	stan ekologiczny umiarkowany
9	Lipińskie	8,16	-	-
10	Lipińskie II	5,47	-	-
11	Próchnowskie	8,21	-	-
12	Zbyszewickie	35,54	-	-
13	Żońskie	22,79	-	-
14	Laskowskie	51,7	1999-2006	III*
15	Nadolnik	1,9	-	-
16	Pustkowie	2,45	-	-
17	Korne	4,64	-	-
18	Siekiera	11,71	-	-
19	Łabędź	3,29	-	-
20	Czworokątne	7,66	-	-
21	Szamoty Duże	4,43	-	-
22	Szamoty Małe	1,54	-	-
23	Szamocin Małe	1	-	-
24	Szamocin Średnie	1,42	-	-
25	Białe	2,9	-	-
26	Borówki	1,93	-	-
27	Borowskie Małe	2,34	-	-
28	Święte	1,52	-	-
29	Borowskie Małe	3,36	-	-
30	Jakorowskie	4,47	-	-
31	Karpówka	4,5	-	-

*- klasyfikacja wg nieobowiązującego już Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284)

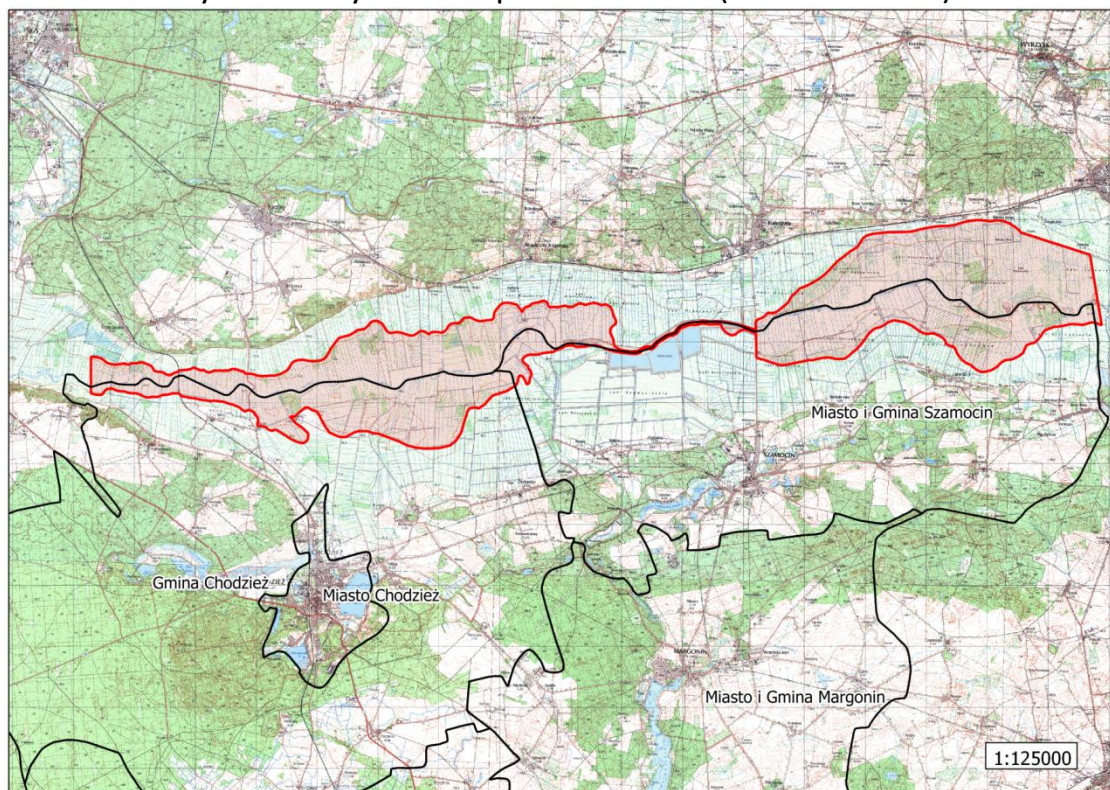
3.2.6 Tereny zalewowe

Na terenie powiatu chodzieskiego wyróżnić można szereg terenów zalewowych. Największy obszar zagrożony podtopieniami położony jest w północnej części gminy wzdłuż rzeki Noteć. Ponadto podtopieniami zagrożone są obszary położone wzdłuż mniejszych cieków wodnych i nad brzegami zbiorników wodnych.

Tabela 22 Tereny zalewowe w powiecie chodzieskim (wg informacji uzyskanych od gmin)

Jednostka administracyjna	Położenie terenów zalewowych
Gmina Budzyń	brak
Miasto i Gmina Margonin	obszar położony wzdłuż rzeki Margoninki i Jeziora Margonińskiego
Gmina wiejska Chodzież	północna część gminy wzdłuż rzeki Noteć
Miasto i Gmina Szamocin	użytki zielone w obrębach: Atanazyn, Szamoty, Margonin łęg, Antoniny, Raczyn, Lipia Góra
Miasto Chodzież	brak

Rysunek 2 Tereny zalewowe w powiecie chodzieskim (źródło: RZGW Poznań)

3.2.7 Jakość powietrza atmosferycznego

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu Środowiska (PMŚ). Co roku Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach, w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2008.47.281). Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2008.25.150) strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa. Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów imisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2010 r.

Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, które obejmują: dwutlenek azotu, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm, benzo(a)piren, pył PM10, pył PM2,5, ozon, tlenek węgla. Zakres oceny od roku 2008 jest poszerzony o arsen, nikiel, kadm i benzo(a)piren, czyli zanieczyszczenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Natomiast w ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO_2 , tlenki azotu NO_x , ozon O_3 określony współczynnikiem AOT40. Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z okresu roku 2010. Poziom dopuszczalny, docelowy, celu długoterminowego uznawany był za przekroczony, jeżeli chociaż w jednym punkcie strefy wystąpiło niedotrzymanie ww. norm.

W rocznej ocenie jakości powietrza strefy o najwyższych stężeniach (przekroczenia normy) zaliczono do klasy C, dla której istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia programów ochrony powietrza (POP). W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- Klasa A – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;

- Klasa B – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- Klasa C – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy, poziomy celów długoterminowych.

Powiat chodzieski został zakwalifikowany do strefy wielkopolskiej. Wyniki badań monitoringowych pod względem ochrony zdrowia w strefie wielkopolskiej przedstawiono poniżej:

- Dwutlenek siarki, ustalono klasę A z uwagi na brak przekroczeń wartości kryterialnych ustalonych dla stężeń 1 godz. i 24 godz. Dopuszczalny poziom dwutlenku siarki zachowany jest w odniesieniu do norm obowiązujących na terenie kraju, tj. 1 godz. – $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$; 24 godz. – $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Dwutlenek azotu (ochrona zdrowia), uzyskano klasę A z uwagi na brak przekroczeń wartości kryterialnych obowiązujących dla stężeń 1 godz. Dopuszczalny poziom dwutlenku azotu zachowany jest w odniesieniu do norm obowiązujących na terenie kraju, tj. 1 godz. $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, rok – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Pył zawieszony PM₁₀, uzyskano klasę C z uwagi na przekroczenia normy dobowej dla pyłu, związanej z częstością przekraczania poziomu dopuszczalnego. Dopuszczalny poziom stężenia pyłu w powietrzu: 24 godz. – $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$; roczny – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Pył PM_{2,5}, uzyskano klasę A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów, średnie roczne stężenia zostały ustalone na poziomie niższym od dopuszczalnego tj. $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Ołów, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenia ustalone zostały na poziomie znacznie niższym od dopuszczalnego (dopuszczalny poziom – $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$);
- Benzen, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenia ustalone zostały na poziomie znacznie niższym od dopuszczalnego poziomu, wynoszącego $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Tlenek węgla, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnej stężeń, wyrażanej jako maksymalna średnia ośmiogodzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych w ciągu doby. Poziom dopuszczalny maksymalnej średniej ośmiogodzinnej wynosi $10\,000 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Kadm, Nikiel, Arsen, strefa spełnia wymogi klasy A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnych, stężeń odnoszących się do rocznego uśredniania wyników pomiarów. Średnie roczne stężenie zostało ustalone na poziomie niższym od wynoszącego $5 \text{ ng}/\text{m}^3$ poziomowi docelowego dla kadmu, $20 \text{ ng}/\text{m}^3$ dla niklu, $6 \text{ ng}/\text{m}^3$ dla arsenu;
- Benzo(a)piren (ochrona zdrowia), strefa spełnia wymogi klasy C, poziomy stężenie benzo(a)pirenu oznaczane w pyłe PM₁₀ w strefie, przekraczały poziom dopuszczalny – $1 \text{ ng}/\text{m}^3$;
- Ozon (ochrona zdrowia i ochrona roślin), strefa spełnia wymogi klasy A. W przypadku celu długoterminowego stwierdzono przekraczanie wartości normatywnej $102 \mu\text{g}/\text{m}^3$ spośród wartości stężeń 8-godzinnych średnich kroczących w roku kalendarzowym. Strefy zaliczono do klasy D2.

Tabela 23 Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna, uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za 2010 r., www.wios.poznan.pl)

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy wielkopolskiej											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	B	C	C	A	A	A	A	A

Wyniki monitoringu jakości powietrza pod kątem ochrony roślin przeprowadzonych w 2010 roku:

- Dwutlenek siarki. Ustalono klasę A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnej ustalonej dla stężenia uśrednionego dla roku. Stężenie średnioroczne SO₂ nie przekracza dopuszczalnego poziomu obowiązującego na terenie kraju (20 µg/m³);
- Tlenki azotu. Ustalono klasę A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnej ustalonej dla średniorocznego stężenia. Dopuszczalny poziom tlenków azotu zachowany jest w odniesieniu do normy obowiązującej na terenie kraju (30 µg/m³);
- Ozonu – wartości współczynnika AOT40, określonego na podstawie pięcioletnich pomiarów (2006-2010), z okresu wegetacyjnego (maj-lipiec), w strefie wielkopolskiej nie zostały dotrzymane. Współczynnik AOT40 obliczony, jako średnia z okresu pięciu lat na 1 stanowisku pomiarowym nie mieścił się poniżej poziomu docelowego. Na obu stacjach pomiarowych odnotowano przekroczenie poziomu celu długoterminowego.

Tabela 24 Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna, uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - 2010 r. (źródło: www.wios.poznan.pl)

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy [µg/m ³]		
SO ₂	NO _x	O ₃
A	A	C

Podczas badań monitoringowych pod kątem ochrony zdrowia w strefie wielkopolskiej w roku 2010 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ dotyczą wyłącznie stężeń 24-godzinnych, nie są przekraczane stężenia średnie dla roku. Stwierdzono także przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu. Jest on emitowany w znacznych ilościach do powietrza w wyniku spalania paliw stałych na cele grzewcze. Obowiązek dotrzymania wartości średniorocznej przez stężenia benzo(a)pirenu na poziomie 1 ng/m³ będzie funkcjonował od 1 stycznia 2013 roku. Do tego czasu należy podejmować, tam gdzie jest to możliwe, technicznie i technologicznie działania i inwestycje, pozwalające na systematyczne obniżanie notowanych obecnie stężeń benzo(a)pirenu w powietrzu.

W strefie wielkopolskiej wystąpiło przekroczenie poziomu docelowego dla ozonu według kryterium ochrony zdrowia. W związku z tym istnieje obowiązek opracowania Programu Ochrony Powietrza wynikający z Prawa ochrony środowiska art. 91 pkt 5 (Dz. U. z 2001 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Tabela 25 Wyniki pomiarów stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu przeprowadzonych metodą pasywną w powiecie chodzieskim w roku 2010 (źródło: www.wios.poznan.pl)

Stanowisko pomiarowe	SO ₂	NO ₂
Podanin	3,2 µg/m ³	24,4 µg/m ³

Aktualny stan jakości powietrza (na dzień 21.07.2011) w powiecie chodzieskim wg danych uzyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przedstawia się następująco:

- Dwutlenek siarki - 3,0 µg/m³;

- Dwutlenek azotu - 24,0 µg/m³;
- Pył PM10 - 31,0 µg/m³;
- Benzen - 2,9 µg/m³;
- Ołów - 0,01 µg/m³.

3.2.8 Klimat akustyczny

Najbardziej uciążliwymi pod względem akustycznym szlakami komunikacyjnymi na terenie powiatu są odcinki drogi krajowej nr 11 oraz dróg wojewódzkich o numerach 191, 193, 190, 183. W powiecie chodzieskim brak jest ekranów akustycznych wzdłuż dróg wojewódzkich. Aktualne pomiary poziomu hałasu z dróg zamieszczono w tabelach poniżej. We wszystkich punktach pomiarowych poziom dopuszczalny został przekroczony.

Tabela 26 Wyniki pomiaru poziomu hałasu komunikacyjnego dla drogi krajowej nr 11 w powiecie chodzieskim
(źródło: GDDKiA)

Pora doby	Poziom dopuszczalny	Wartości równoważnego poziomu dźwięku (zmierzone)	Wartości równoważnego poziomu dźwięku (obliczone)	Różnica pomiędzy hałasem pomierzonym a poziomem dopuszczalnym	Niepewność oszacowania wyników pomiarów [dB]	Odległość punktu pomiarowego od krawędzi jezdni [m]
Dzień 6.00-22.00	60	68,1	66,1	8,1	1,3	10
		65,0	63,1	5,0	1,2	20
Noc 22.00-6.00	50	63,4	61,5	13,4	1,4	10
		60,1	58,2	10,1	1,2	20

Tabela 27 Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla dróg wojewódzkich nr 191 i 193 wykonanych w 2010 roku
(źródło: Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)

Nr drogi	Miejscowość	Poziom dźwięku w dzień [dB]	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze dnia	Poziom dźwięku w nocy [dB]	Natężenie ruchu w dniu pomiarów w porze nocy
191	Wymysław	63,5	2761	56,8	278
193	Chodzież	62,8	8672	56,4	518

Do największych źródeł hałasu instalacyjnego na terenie powiatu chodzieskiego zaliczyć można elektrownię wiatrową zlokalizowaną na terenie gminy Margonin. Jest to największa farma wiatrowa w Polsce, w jej skład wchodzi 60 turbin wiatrowych o łącznej mocy 120 MW. Turbiny wiatrowe zlokalizowane są na dwóch obszarach o powierzchni ponad 50 km² każdy. Pomiary hałasu prowadzone w elektrowni nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy Margonin.

Tabela 28 Wyniki pomiarów hałasu emitowanego przez Farmę wiatrową Margonin (źródło: Pomiary hałasu wykonane w 2010 r. przez Pracownię Akustyczno-Środowiskową EKO-POMIAR)

Nr punktu pomiarowego	Poziomy dźwięku [dBA]					Niepewność pomiaru U_{95} [dB]	
	$L_{Aeq\dot{S}r\dot{t}l\dot{a}}$	$L_{Aeq\dot{S}r\dot{t}}(im)$	$L_{Aeq\dot{S}r\dot{t}}(em)$	L_{AeqT}	Wartość dopuszczalna [dBA]	$+U_{R95}$	$-U_{R95}$
Obwód nr 1 (Margonin Wschód)							
Pkt. Pom P9 h=4 m (pora dnia)	34,2	40,7	39,6	39,6	55	0,81	-1,0
Pkt. Pom. P11 h=4,0 m (pora dnia)	38,5	42,6	40,5	40,5	55	1,1	-1,48
Obwód nr 2 (Margonin Wschód)							
Pkt. pom. P7 h=4,0 m (pora dnia)	34,0	39,3	37,8	37,8	55	0,68	-0,8
Pkt. pom. P8 h=4,0 m (pora dnia)	37,1	40,9	38,5	38,5	55	1,06	-1,4
Pkt. pom. P9 h=4,0 m (pora dnia)	34,2	40,7	39,6	39,6	55	0,81	-1,0
Obwód nr 3 (Margonin Wschód)							
Pkt. pom. P1 h=4,0 m (pora dnia)	33,0	39,7	38,7	38,7	55	0,37	0,40
Pkt. pom. P4 h=4,0 m (pora dnia)	39,6	43,0	40,3	40,3	55	0,58	- 0,67
Pkt. pom. P6 h=4,0 m (pora dnia)	38,4	42,2	40,2	40,2	55	0,77	- 0,93
Obwód nr 4 (Margonin Wschód)							
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	38,3	42,9	41,1	41,1	55	1,04	- 1,38
Pkt. pom. P4 h=4,0 (pora dnia)	39,6	43,0	40,3	40,3	55	0,58	-0,67
Pkt. pom. P5 h=4,0 m (pora dnia)	41,0	46,3	44,7	44,7	55	0,58	- 0,67
Obwód nr 5 (Margonin Wschód)							
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	38,3	42,9	41,1	41,1	55	1,04	- 1,38
Pkt. pom. P3 h=4,0 m (pora dnia)	39,9	42,7	41,1	41,1	55	1,17	- 2,86
Pkt. pom. P5 h=4,0 m (pora dnia)	41,0	46,3	44,7	44,7	55	0,58	-0,67
Pkt. pom. P7 h=4,0 m (pora dnia)	34,0	39,3	37,8	37,8	55	0,68	- 0,80
Obwód 2 (Margonin Zachód)							
Pkt. pom. P5 h=4,0 m (pora dnia)	33,6	38,0	36,1	36,1	55	1,62	- 2,62
Obwód 1 (Margonin Zachód)							
Pkt. pom. P1 h=4,0 m (pora dnia)	38,5	42,5	40,4	40,4	55	1,12	-1,51
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	35,9	41,9	40,7	40,7	55	1,97	- 3,7

Nr punktu pomiarowego	Poziomy dźwięku [dBA]					Niepewność pomiaru U_{95} [dB]	
	$L_{Aeq\tau}$ tła	$L_{Aeq\tau}$ t (im)	$L_{Aeq\tau}$ t (em)	L_{AeqT}	Wartość dopuszczalna [dBA]	+ U_{95}	- U_{95}
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	32,3	40,2	39,4	39,4	55	1,06	- 1,41
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	37,5	44,8	43,9	43,9	55	1,56	- 2,47
Pkt. pom. P2 h=4,0 m (pora dnia)	33,6	38,0	36,1	36,1	55	1,62	- 2,62

Gdzie:

$L_{Aeq\tau}$ tła – wartość zmierzona poziomu równoważnego tła akustycznego;

$L_{Aeq\tau}$ t (im) – średnia zmierzona wartość równoważnego poziomu dźwięku;

$L_{Aeq\tau}$ r (em) – wartość równoważnego poziomu dźwięku po odjęciu wpływu tła akustycznego;

L_{AeqT} (em) – równoważny poziom dźwięku emitowany do środowiska z terenu zakładu dla czasu normatywnego

3.2.9 Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe.

Stacje i linie elektroenergetyczne mogą być także źródłem hałasu uciążliwego dla otoczenia.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Tabela 29 Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu chodzieskiego

Gmina	Linie przesyłowe energii elektrycznej/stacje transformatorowe	Przebieg/Lokalizacja
Gmina wiejska Chodzież	Linia 110 kV	Piła-Krzewina-Chodzież-Wągrowiec
	Linie 220 kV	Piła Plewiska-Krzewina
	Stacje transformatorowe	Łącznie 47 szt. we wsiach: Słomki Trzaskowice, Stróżewice, Krystynka, Stróżewo Pietronki, Konstantynowo, Zacharzyn, Wymysław, Mirowo, Oleśnica, Trojanka Strzelce, Ciszewo, Strzelęcin, Milcz, Nietuszkowo
		SN/nn 15/04 kV stacja zlokalizowana w miejscowości Rataje
Miasto i Gmina Margonin	Linie 110 kV	Zachodnia część gminy, Pietronki (gmina Chodzież)-Adolfowo-Studźce-Sypniewo-Dziewoklucz
	Stacje transformatorowe	2 szt., miejscowość Sypniewo, działki nr 13/4, 13/5
Gmina Budzyń	Linie 110 kV	Dwie linie krzyżujące się w miejscowości Dziewoklucz
Gmina miejska Chodzież	Linie 110 kV	Gmina Miejska Chodzież zasilana jest ze stacji elektroenergetycznej 110/115 kV, linia przebiega przez miejscowości Chodzież-Rataje-Krzewina

Tabela 30 Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: <http://mapa.btsearch.pl>)

Lp.	Operator	Lokalizacja	Podstawowe dane o stacji
1	Plus	Kierzkowice 12	GSM900
2	T-Mobile	Kierzkowice, Dz. Nr 114/2	GSM900
3	Orange	Kamionka 1a,	GSM900
4	Orange	Chodzież, Łąkowa 2	GSM1800, GSM900, UMTS2100
6	Plus	Chodzież, Zwycięstwa, kottownia MEC	GSM1800, GSM900, UMTS2100
7	T-Mobile, Orange, Play	Chodzież, Zwycięstwa dz. nr 1440/3	GSM1800, GSM900, UMTS2100
8	Play	Chodzież, Ignacego Paderewskiego 2	E-GSM900
9	Play, T-Mobile	Chodzież, Strzelecka 32	UMTS900, E-GSM900, UMTS2100, GSM1800, GSM900
10	Orange	Chodzież, Tadeusza Siejaka 29	GSM900, UMTS2100
11	Orange	Podanin, Dz. Nr 182/8	GSM1800, GSM900
12	T-Mobile	Podanin, Dz. Nr 401	GSM900
13	Plus	Podanin 53	GSM900, UMTS2100
14	Plus, T-Mobile	Wyszyny 34, Dz. Nr 245	GSM900
15	Plus	Budzyń, Rynkowa	E-GSM900, UMTS2100, UMTS900
16	T-Mobile	Budzyń, Powstańców Wielkopolskich 6	GSM900
17	Orange	Budzyń, Dz. Nr 332/1	CDMA450, GSM1800, GSM900
18	Plus	Budzyń, Wybudowanie 39	GSM900
19	T-Mobile	Margonin, Zielona dz. 24/1, 24/4	GSM900
20	Orange	Margonin, Dz. Nr 24/7	GSM1800, GSM900
21	Plus	Margonin, Kościuszki 13	GSM900
22	Plus, T-Mobile	Konstantynowo, Dz. Nr 132/2	GSM900
23	Orange	Szamocin, Dz. Nr 690	GSM1800,
24	T-Mobile, Plus	Szamocin, Polna 19, Dz. Nr 1070/10	GSM900

Przeprowadzone w 2009 roku przez WIOŚ w Poznaniu badania kontrolne pól elektromagnetycznych w punkcie zlokalizowanym w Margoninie wykazały, że występujące na terenie powiatu chodzieskiego poziomy promieniowania są znacznie mniejsze od dopuszczalnych.

Tabela 31 Wyniki pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych w 2009 roku na terenie powiatu chodzieskiego (źródło: WIOŚ Poznań)

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne geograficzne		Wynik pomiaru	Poziom dopuszczalny
1	Margonin, ul. Witosza 1	52°58'28,3"	17°04'53,6"	<0,8 V/m	7 V/m

3.2.10 Przyroda i krajobraz

Lasy

Powiat chodzieski charakteryzuje się dużą lesistością wynoszącą około 35%. Przeważają siedliska borowe, które stanowią 75 % ogółu lasów powiatu, pozostałe 25 % lasów to siedliska lasowe i olsowe.

W rejonie największego wzniesienia powiatu (Wzgórze Gontyniec) znajdują się cenne ze względów przyrodniczych i gospodarczych drzewostany bukowe, charakteryzujące się wysoką jakością hodowlaną i techniczną, oraz dużą dynamiką naturalnych odnowień. Obrzeża bukowego starodrzewia w wieku 112-152 lata porastają młodsze od niego dąbrowy o łącznej powierzchni ok. 100 ha. Na pozostałym obszarze powiatu dominują drzewostany sosnowe na siedliskach boru mieszanego świeżego i boru świeżego.

Tabela 32 Podział gruntów leśnych w powiecie chodzieskim w 2010 roku (źródło: Starostwo Powiatowe)

Jednostka administracyjna	Lasy gminne	Osoby fizyczne	Spółki	RSP	Kościóły	Inne	Razem
Miasto Chodzież	130,13	46,48	0,55	-	0,10	7,66	185,10
Gmina Chodzież	5,12	181,14	53,15	14,23	-	-	253,64
Gmina Budzyń	20,63	356,25	2,42	7,54	3,00	0,69	390,53
Szamocin miasto	10,80	0,50	-	-	-	-	11,30
Szamocin obszar wiejski	20,26	109,30	2,73	0,53	4,62	-	137,44
Margonin miasto	3,27	10,43	-	-	-	-	13,70
Margonin wieś	25,22	155,56	-	34,13	1,31	-	216,22
Razem powiat	215,61	859,66	58,85	56,43	9,03	8,35	1 207,93

Obszary i obiekty prawnie chronione

NATURA 2000

Na terenie powiatu chodzieskiego znajdują się dwa obszary chronione w ramach sieci Natura 2000: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty SOO Dolina Noteci PLH300004 oraz obszar specjalnej ochrony ptaków OSO Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001.

Obszar sieci Natura 2000 Dolina Noteci obejmuje fragment doliny Noteci od miejscowości Wieleń do Bydgoszczy. Dużą jego część stanowią torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z wyspami występującymi zadrzewieniami i zakrzewieniami. Na zboczach doliny występują płaty muraw kserotermicznych. Dolina Noteci poprzecinana jest licznymi kanałami i rowami melioracyjnymi. Gatunki zwierząt bytujące na obszarze i wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG to: bóbr (*Castor fiber* 1337), wydra (*Lutra lutra* 1355), płazy: kumak nizinny (*Bombina orientalis* 1188), ryby: boleń (*Aspius aspius* 1130), piskorz (*Misgurnus fossilis* 1145), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio* 1163). Innym ważnym gatunkiem, który występuje w dolinie Noteci jest łosć (*Alces alces*).

Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łęgowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru.

Tabela 33 Udział poszczególnych typów siedlisk na obszarze SOO Dolina Noteci

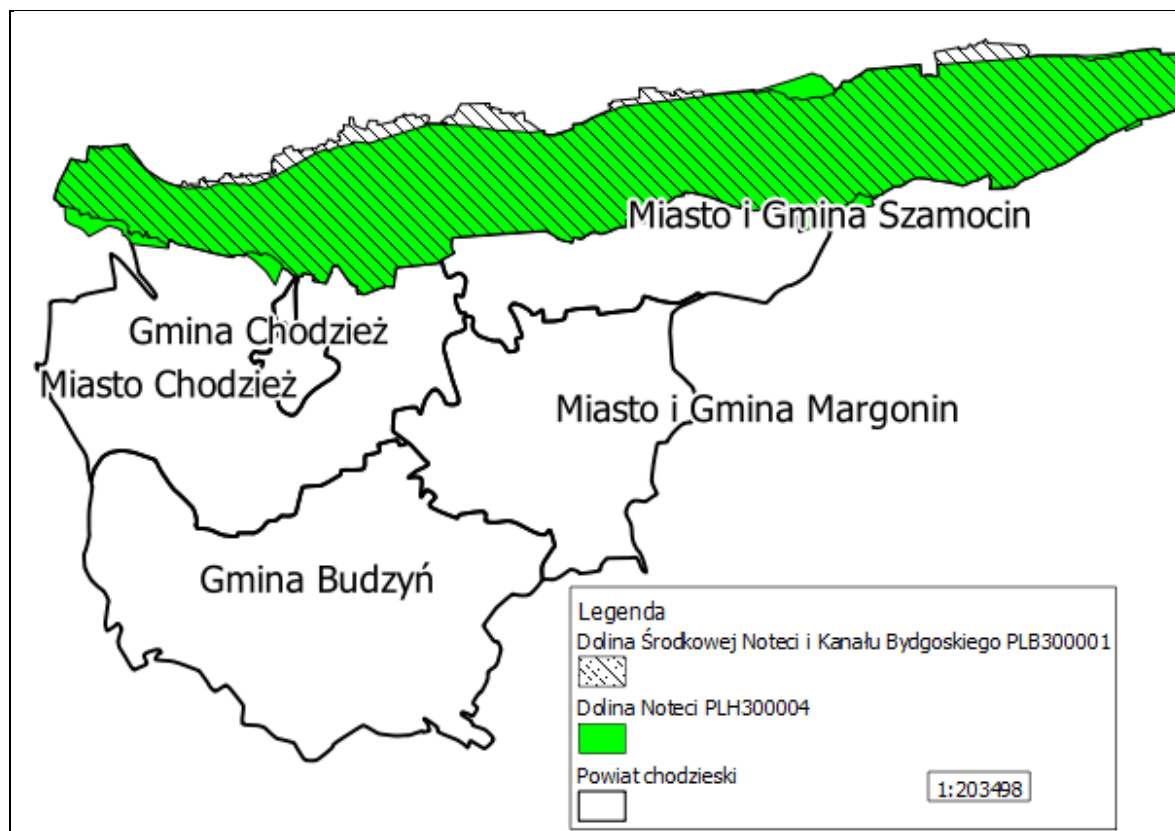
Kod	Nazwa siedliska	Znaczenie obszaru dla siedliska				
		Pokrycie [%]	Reprezentacja	Obszar względny	Stan zachowania	Ocena ogólna
91I0	Ciepielubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	3%	B	B	B	B
9,10E+01	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłkowe)	3%	B	C	C	C

Kod	Nazwa siedliska	Znaczenie obszaru dla siedliska				
		Pokrycie [%]	Reprezentacja	Obszar względny	Stan zachowania	Ocena ogólna
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	2%	A	C	A	A
6440	Łąki selemicowe (Cnidion dubii)	2%	D			
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	2%	B	B	A	A
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	1%	D			
3270	Zalewane muliste brzegi rzek	1%	A	B	A	A
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	1%	A	C	A	B
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	0.5%	A	C	A	C
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	0.5%	A	C	A	A
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	0.3%	A	C	A	B
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	0.11%	B	C	B	C
4030	Suchewrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion)	0.05%	A	C	A	B
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	0.05%	B	C	B	B
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	0.05%	C	C	B	C
6430	Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	0.01%	A	C	A	B

Obszar Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości od 2 do 8 km, która ma tu przebieg równoleżnikowy. Od północy obszar graniczy z wysoczyzną Pojezierza Krajeńskiego - maksymalne deniwelacje pomiędzy dnem doliny a skrajem wysoczyzny dochodzą tu do 140 m. Od południa pradolina jest ograniczona piaszczystym Tarasem Szamocińskim, zajęтым w znacznej mierze przez lasy, stykającym się z krawędzią Pojezierza Chodzieskiego. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łąkowa. W kilku miejscach pradoliny założono stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna hodowla ryb - stawy Antoniny, Smogulec, Ostrówek, Występ i Ślesin. Zachodnia część pradoliny, objęta przez obszar, jest obecnie doliną Noteci. Część wschodnia jest doliną żeglownego Kanału Bydgoskiego, wybudowanego w końcu XVIII w., łączącego dorzecza Odry i Wisły.

W obrębie obszaru znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej podrózniczka (PCK); co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK); w stosunkowo

wysokiej liczebności występują kania ruda i błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego łabędzia czarnodziobego; stosunkowo duże koncentracje osiąga siewka złota.

Rysunek 3 Obszary Natura 2000 w powiecie chodzieskim i jego bezpośrednim otoczeniu

Rezerваты Przyrody

W powiecie chodzieskim, na terenie gminy Budzyń położony jest fragment rezerwatu przyrody „Źródlika Flinty”. Rezerwat został utworzony rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 grudnia 1998 roku, dla ochrony obszaru źródłiskowego rzeki Flinty, utrzymanym w mocy obwieszczeniem wojewody wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123 poz. 2401).. Rezerwat położony jest w kompleksie leśnym, w pobliżu miejscowości Gębice i Wyszyny, w gminie Budzyń, ma powierzchnię 44,83 ha, w tym 30,5 ha stanowią lasy, jeziora 9,59 ha, bagna 3,75 ha. Otulina ma powierzchnię 56,5 ha.

Na terenie powiatu chodzieskiego leży część rezerwatu o powierzchni ok. 12 ha. Celem ochrony jest zachowanie obszaru źródłiskowego rzeki Flinty. W skład rezerwatu wchodzi jezioro Niewiemko wraz z otaczającymi je podmokłymi łąkami i lasami. We florze rezerwatu stwierdzono występowanie 147 gatunków roślin, w tym gatunki objęte ochroną prawną takie, jak: kruszyna pospolita, kalina koralowa, bagno zwyczajne, rosiczka, porzeczka czarna.

Obszary Chronionego Krajobrazu

W powiecie chodzieskim położony jest fragment obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Obszar ten został utworzony w 1998 r. w celu zachowania walorów przyrodniczych doliny rzeki Noteć. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci” zajmuje następującą powierzchnię poszczególnych gmin powiatu chodzieskiego: gmina wiejska Chodzież – 12,340 ha, Szamocin – 6.870 ha, Margonin – 1.370 ha, miasto Chodzież – 105 ha. łączna powierzchnia obszaru na terenie powiatu chodzieskiego wynosi 20.685 ha, co stanowi ok. 30% powierzchni powiatu. Obszar ten

obejmuje głównie Dolinę Noteci wraz z jej stromymi zboczami. Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci” dominują krajobrazy łąkowo-polno-osadniczy oraz jeziorno-leśno-łąkowy.

Użytki ekologiczne

W powiecie chodzieskim znajdują się 3 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 63,86 ha. Wszystkie trzy użytki znajdują się w gminie Budzyń. Obiekty te obejmują:
torfowisko o powierzchni 29,07 ha w miejscowości Niewiemko;
obszar bagien o powierzchni 33,66 ha w miejscowości Wyszynki;
obszar bagien o powierzchni 0,5 ha, położony w miejscowości Brzekiniec.
Obszary zostały objęte ochroną dla zachowania cennych przyrodniczo terenów podmokłych.

Pomniki przyrody

Tabela 34 Pomniki przyrody w powiecie chodzieskim (źródło: RDOŚ Poznań)

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
28.03.1957	Kąkolewice	Budzyń	przy zabudowaniach p. St. Goerlinga	dąb szypułkowy	obw.714cm, wys.25m, szer.kor.20m	Orzeczenie nr 312 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	172
28.03.1957	Brzekiniec	Budzyń	przy zabudowaniach p. Pietruszki	dąb szypułkowy	obw.379cm, wys.20m, szer.kor.18m	Orzeczenie nr 342 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	173
30.12.1981	Kąkolewice	Budzyń	grunty stanowiące własność PGR ok.10m od trasy Piła-Poznań na skraju drzewostanu sosnowego	dąb szypułkowy	obw.361 cm, wys.25, szer.kor. 21m	Decyzja nr 93/81 Wojewoda Piłski	305
31.12.1992	Dziewoklucz- "Olszynki"	Budzyń	na terenie starego cmentarza ewangelickiego w otoczeniu innych drzew głównie dębów	dąb szypułkowy	obw.294cm, wys.19 m, szer.kor.15m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	531
31.12.1992	Dziewoklucz- "Olszynki"	Budzyń	teren starego, nieczynnego cmentarza ewangelickiego	3 dęby szypułkowe	obw.293,302,271cm, wys. 21,21,21cm,szer.kor. 14,15,17m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	532
31.12.1992	Ostrówki	Budzyń	na placu wiejskim, przed szkołą, obok przystanku PKS	3 dęby szypułkowe	obw.324,300,298cm, wys.22,21,23 m,szer.kor.17,17,22	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	533
31.12.1992	Podstolice	Budzyń	w narożniku cmentarza rzymsko-katolickiego, w otoczeniu młodszych drzew	lipa drobnolistna	obw.435cm, wys.19m, szer.kor.14m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	534
31.12.1992	Wyszynki	Budzyń	przy leśniczówce i przy drodze gruntowej obok leśniczówki	dąb szypułkowy, dąb bez szypułkowy	obw.276-537cm, wys.21-26m, szer.kor.8-20m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	535

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
31.12.1992	Wyszyny	Budzyń	przy drodze Wyszyń - Gębiczyn, w narożniku drzewostanu sosnowego	dąb szypułkowy	obw.440 cm, wys.25m,szer.kor.17 m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 6/92 z 31.12.1992r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1993 Nr1, poz.2	536
06.10.1992	Bukowiec	Budzyń	przy kościele Rzymsko-Katolickim, w południowo-zachodnim narożniku ogrodzenia placu kościelnego, przy drodze asfaltowej Bukowiec-Ryczywół	lipa drobnolistna	obw.303cm,wysok.24 m,szer.kor.21m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 9/97 z 06.10.1997r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1997 Nr31, poz.137	678
06.10.1992	Igrzyna	Budzyń	na pastwisku przy zaniedbanym rowie, w odl.15m od drzewostanu osikowego, w pobliżu rośnie pomnikowy dąb szypułkowy	dąb szypułkowy	obw.337cm, wys.21m,szer.kor.16 m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego nr 9/97 z 06.10.1997r. Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1997 Nr31, poz.137	679
15.12.1956	Młynary	Margonin	przy drodze do Margońskiej Wsi	2 buki pospolite	obw.306cm,363cm,w ys.26m,szer.kor.16,2 4m	Orzeczenie nr 181 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	144
15.12.1956	Margońska Wieś	Margonin	na obrzeżu parku, przy drodze Margonin-Lipiny	2 dęby szypułkowe	obw.461cm,467cm,w ys.25m,24m,szer.kor. 14m,12m	Orzeczenie nr 187 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	145
15.12.1956	Margońska Wieś	Margonin	w parku przy drodze wjazdowej po prawej stronie	świerk pospolity	obw.262cm,wys.30m ,szer.kor.9m	Orzeczenie nr 191 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	149
28.03.1957	Margońska Wieś	Margonin	przy szosie Kowalewo-Margońska Wieś-Szamocin	276 lip drobnolistny ch,11 jesionów,3 graby,5 klonów, 4 akacje	obw.250-631cm,wys.7-25m,szer.korony 8-25m.	Orzeczenie nr 338 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	150
28.03.1957	Margońska Wieś	Margonin	od przejazdu kolejowego w m.Margonin poprzez Margońską Wieś w kierunku wsi Lipiny	226 lip,10 dębów,5 kasztanowców, 1 grusza	obw.240-638cm,wys.8-27m,szer.kor.27m	Orzeczenie nr 338 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	151
28.03.1957	Margońska Wieś	Margonin	przy starym cmentarzu, przy szosie Margonin-Lipiny przez Margońską Wieś, po prawej stronie szosy	lipa drobnolistna	obw.258-426cm,wys.6-25m,szer.kor.8-23m	Orzeczenie nr 339 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	152
28.03.1957	Margonin	Margonin	park	buk pospolity	obw.558cm,wys.24m ,szer.kor.35m, drzewo dzieli się na 6	Orzeczenie nr 346 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	153

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
					konarów o śr.30-80cm		
28.03.1957	Margonin	Margonin	park	2 sosny wejmutki	obw.220cm,254cm, wys.27m,27m, szer.kor.6m,5m	Orzeczenie nr 347 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	154
28.03.1957	Ofelia	Margonin	w polu ok.300m od szosy Margonin-Próchnowo		obw.1662cm,wys.242cm,szer.532cm,dł.568cm	Orzeczenie nr 351 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	155
28.08.1972	Margonin	Margonin	park w Margoninie	platan zachodni	obw.459cm,wys.25m,szer.kor.15m	28.08.1972r. Decyzja nr Rlop-4101-906/72 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	156
29.01.1982	Próchnowo	Margonin	przed pałacem w Próchnowie	jesion wyniosły	obw.580cm,wys.24m ,szer.kor.21m	29.01.1982r. Decyzja nr 12/82 Wojewoda Piłski	289
31.12.1992	Sypniewo	Margonin	teren cmentarza ewangelickiego	lipa drobnolistna	obw.315cm,wys.22m ,szer.kor.16m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego Nr 6/92 z dn.31.12.1992r. Dz.UrzędowyWoj.Piłskiego z 1993 Nr 1 poz.2	567
31.12.1992	Sypniewo	Margonin	przy drodze Margonin-Sypniewo,na zakręcie drogi do Kłotyldzin	3 dęby szypułkowe	obw.388cm,366cm,301cm, wys.21m,18m,29m,szer.kor.23m,19m,16m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego Nr 6/92 z dn.31.12.1992r. Dz.UrzędowyWoj.Piłskiego z 1993 Nr 1 poz.2	568
31.12.1992	Margonin	Margonin	na skraju pola deputatowego, w pobliżu drogi polnej, tuż przy uprawie leśnej	dąb szypułkowy "Bruch"	obw.348cm,wys.23m , szer.kor.21m	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego Nr 6/92 z dn.31.12.1992r. Dz.UrzędowyWoj.Piłskiego z 1993 Nr 1 poz.2	569
	Papiernia	Chodzież	przed budynkiem leśniczówki	lipa drobnolistna	obw.582cm, wys.24m,szer.kor.26m	15.12.1956r. Orzeczenie numer 182 Prezydium WRN	160
	Papiernia	Chodzież	przy drodze z leśniczówki Papiernia do Oleśnicy, w odległości 50-100m od zabudowań leśnictwa	4 lipy drobnolistne	obw.408-561cm,wys.20-27m,szer.kor.12-24m	15.12.1956r. Orzeczenie numer 183 Prezydium WRN	161
	Oleśnica	Chodzież	przy drodze z Oleśnicy do Trojanki,przy stawie rybnym naprzeciwko budynku mieszkalnego pana Stachowiaka	dąb szypułkowy	obw.412cm,wys.24m ,szer.kor.16m	15.12.1956r. Orzeczenie numer 186 Prezydium WRN	163
	Oleśniczka	Chodzież	w lesie bukowo-dębowym		obw.954cm,wys.112cm,szer.308cm,dł.338cm	6.02.1975r. Decyzja nr RLSop-4101/954/75 Woj.Konserwator Przyrody	168
	Milcz	Chodzież	na starym cmentarzu obok zabudowań p.Z.Czarneckiego	lipa drobnolistna	obw.574cm,wys.26m ,szer. Kor.22m	1.Dz.Urz.Woj.Piłskiego z 1981r.;nr 13 poz.48 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246	303

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
						Obwieszczenie Wojewody	
	Chodzież	Chodzież	park przy internacie ZSZ w Chodzieży	lipa drobnolistna, sosna pospolita	obw.450,318,317 cm, wys. 28,27,16m, szer.kor.17,14,8m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1981r.;nr 13 poz.48 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	304
	Oleśnica	Chodzież	w parku zabytkowym należącym do PGRyb Oleśnica	buk pospolity, lipa drobnolistna olsza czarna, klon pospolity, dąb bezszypułkowy, jesion wyniosły	obw. 319-469cm, wys.20-26m,szer. Kor. 10-28m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 10poz.27 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	332
	Oleśnica	Chodzież	w parku zabytkowym użytkowanym przez ZSR w Oleśnicy	buk pospolity, lipa drobnolistna płatan klonolistny, klon pospolity	obw.305-429cm, wys.22-27,szer.kor.12-23m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 10 poz.27 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	333
	Pietronki	Chodzież	na skraju wsi przy drodze RDP Chodzież, obok Krzyża	dąb szypułkowy	obw.358cm,wys.25m ,szer.kor.26m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 10 poz.27 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	334
	Chodzież	Chodzież	na obrzeżu parku W.P.O. ok.100m od budynku Domu Dziecka	4 buki pospolite	obw.338-476cm,wys.18-21m, szer.kor.14-20m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 13 poz.39 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	342
	Rataje	Chodzież	w parku przy ZSR naprzeciw przystanku PKS	buk pospolity, lipa drobnolistna dąb szypułkowy, klon pospolity	obw.216-425cm,wys.18-26m,szer.kor.12-18m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 13 poz.39 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	345
	Pietronki	Chodzież	park	dąb szypułkowy, lipa drobnolistna klon pospolity	obw.341-566cm,wys.20-26m,szer.kor.14-23m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 13 poz.39 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	346
	Strzelce	Chodzież	park PGR	klon pospolity, lipa drobnolistna, wiąz	obw.275-457cm, wys.18-23m,szer.kor.12-19m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1982r.;nr 13 poz.39 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	347

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
				szypułkowy , topola biała			
	Trojanka	Chodzież	przy drodze Oleśnia-Trojanka	lipa drobnolistna klon pospolity, klon jawor	obw.324- 468cm,wys.20- 25m,szer.kor.13-19m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1983r.;nr 11 poz.46 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	358
	Nietuszkowo	Chodzież	olsza rośnie na łąkach nadnoteckich,lipy rosną przy drodze gruntowej Milcz- Chrutowo.Jesion i wiąz rosną na pastwisku pod lasem. Drzewa rosną w pobliżu parku PGR Nietuszkowo	wiąz szypułkowy ,olsza czarna, lipa drobnolistna ,jesion wyniosły	obw.275- 338cm,wys.20- 25m,szer.kor.15-21m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1983r.;nr 11 poz.46 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	359
	Oleśnica		na skraju lasu,ok.100m od budynku Szkoły Podstawowej w Oleśnicy	dąb szypułkowy	obw.474cm, wys.22m, szer.kor.28m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1985r.;nr 18 poz.206 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	448
	Stróżewo	Chodzież	w pobliżu przedszkola	dąb szypułkowy	obw.324cm,wys.22m ,szer.kor.21m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1993r.;nr 1 poz.2 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	537
1957r.	Nietuszkowo	Chodzież	w parku od strony pół.-zach.	modrzew europejski	obw.332cm, wys.30m, szer.kor.9m	1.Dz.Urz.Woj.Pińskiego z 1993r.;nr 1 poz.2 2.Dz.Urz.Woj.Wielkop. Z dn 31.03.1999r.,nr14 poz.246 Obwieszczenie Wojewody	165
		Chodzież					637
1985r.		Chodzież	na skraju lasu ok.100m od budynku Szkoły Podstawowej w Oleśnicy				399
28.03.1957	Antanazyn	Szamocin	znajduje się na skrzyżowaniu dróg z Szamocina w kierunku Anastazyn - Kosarzyn		obw.632 cm,wys.148,szer.176 cm,dług.240cm	Orzeczenie nr 350 Prezydium Wojewódzkiej Rady narodowej	157
29.01.1982	Jaktorowo	Szamocin	park	dęby szypułkowe	obw.632 cm,wys.148,szer.176 cm,dług.240cm	Decyzja nr 16/82 Wojewoda Piński	293
08.06.1982	Szamocin	Szamocin	w pobliżu apteki przy rynku	cis pospolity	obw.166cm,wys.5m,s zer.kor.9m	Decyzja nr 84/82 Wojewoda Piński	339
28.12.1986	Jaktorowo	Szamocin	park	klon zwyczajny, lipa	obw.241-301 cm,wys.16-18 m,szer.kor.14-16m	Orzeczenie nr 33/86 Wojewoda Piński	462

Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne pomników przyrody w powiecie chodzieskim			Opis formy ochrony przyrody		Oznaczenie dziennika urzędowego, w którym został ogłoszony akt o utworzeniu	Nr wg rejestru
	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja	Gatunek	Opis		
				drobnolistna lipa szerokolistna			
31.12.1992	Antanazyń	Szamocin	narożnik cmentarza ,ok..150m od przystanku autobusowego	lipa drobnolistna	obw.349cm,wys.20m ,szer.kor.14 m	Rozporz.Wojewody Piłskiego Nr 6/92 z dn.31.12.1992r. Dz. Urzęd. Woj.Piłskiego z 1993 Nr 1,poz.2	575

Europejskie uwarunkowania systemu ochrony przyrody ECONET-PL

Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - PL powstała w ramach prac mających na celu utworzenie w Europie spójnego przestrzennie systemu obszarów chronionych (EuropeanECologicalNETwork - EECONET) koordynowanego przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody IUCN i ma się stać integralną częścią sieci europejskiej.

W strukturze krajobrazu ekologicznego głównym wyróżnikiem są ekosystemy, charakteryzujące się największą bioróżnorodnością, zagęszczeniem gatunków i naturalnością. Są to węzły ekologiczne powiązane między sobą korytarzami ekologicznymi umożliwiającymi ich zasilanie poprzez przepływ materii, energii oraz informacji genetycznej. Funkcje takich korytarzy i ciągów pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Sieć ECONET - POLSKA pokrywa 46% kraju. W jej ramach wyodrębniono 78 obszarów węzłowych (46 o znaczeniu międzynarodowym i 32 o znaczeniu krajowym, które razem obejmują 31% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 o znaczeniu międzynarodowym i 72 o znaczeniu krajowym, które razem obejmują 15% powierzchni kraju). Sieć ECONET - POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne).

Powiat chodzieski położony jest w obrębie Korytarza Północno-Centralnego, który rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej i przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcę Białą, Górnięsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, Lasy Włocławskie, Puszcę Bydgoską i dalej wzdłuż doliny Noteci do Puszczy Noteckiej, Drawskiej i do Parku Narodowego Ujście Warty.

Tereny zieleni

W powiecie chodzieskim znajduje się szereg zabytkowych parków o dużej wartości kulturalnej i przyrodniczej:

- Park dworski w Jaktorowie – park powstał w XVIII w., w drzewostanie występują dęby, lipy, klony, wierzby, graby, jesiony, kasztanowce, jawory i topole.;
- Park dworski w Jaktorówku – w drzewostanie występują takie gatunki drzew jak: lipy, buki, dęby, kasztanowce, brzozy, modrzewie, olsze czarne, graby;
- Park dworski w Oleśnicy – park utworzono w XVIII w., w drzewostanie występują świerki, buki, klony, olsze i sosny. Na terenie parku znajduje się kilka pomników przyrody;
- Park dworski w Ratajach – park utworzono w XIX w., w drzewostanie dominują dęby, klony, kasztanowce i modrzewie. Ponadto w parku rośnie kilka drzew uznanych za pomniki przyrody;
- Park dworski w Strzelcach – Park powstał w XVIII w., drzewostan zbudowany jest z klonów, lip, wiązów, topoli, buki, graby i modrzewie;

- Park dworski w Pietronkach – park powstał XIX w., ma powierzchnię 8 ha, w drzewostanie występują: dęby, lipy, kasztanowce, klony, jesiony, graby, wierzby, świerki, brzozy i wiązy;
- Park pałacowy w Nietuszkowie – w strukturze drzewostanu przeważają dęby, buki i jesiony.

Tabela 35 Tereny zieleni w powiecie chodzieskim w 2009 roku (źródło: GUS)

Parki spacerowo-wypoczynkowe		Zieleńce		Zieleń uliczna	Tereny zieleni osiedlowej	Parki zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	Cmentarze
szt.	ha	szt.	ha	ha	ha	ha	szt.
4	28,2	4	0,7	23,3	18,7	47,6	37

3.3 Istniejące problemy ochrony środowiska

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń są ściśle związane ze specyfiką danego obszaru, tj. poziomem rozwoju gospodarczego w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Na terenie powiatu chodzieskiego występują zarówno zagrożenia naturalne, jak i antropogeniczne.

Główne **zagrożenia naturalne** na terenie powiatu chodzieskiego dotyczą:

- zagrożenie występowaniem powodzi i lokalnych podtopień – zagrożenie to dotyczy głównie terenów położonych w Dolinie Noteci w północnej części powiatu; w mniejszym stopniu na podtopienia narażone są tereny położone nad małymi ciekami wodnymi i jeziorami; lokalne podtopienia są często skutkiem działalności człowieka, powoduje je m.in. podnoszenie rzędnych działek budowlanych, zasypywanie rowów melioracyjnych, czy uszkadzanie drenów;
- zagrożenie występowaniem pożarów lasów – duża penetracja lasów przez mieszkańców sprzyja powstawaniu pożarów, dotyczy to zwłaszcza drzewostanów sosnowych na siedliskach boru suchego i boru świeżego w okresie lata i wczesnej wiosny. Zagrożenie pożarami lasów jest zwiększane przez:
 - złą kondycję zdrowotną lasów;
 - zmiany klimatyczne, a w szczególności występowanie bezśnieżnych zim i długotrwałych okresów wysokich temperatur.

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów naturalnych. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Mieszkalnictwo

Główny problem stanowi niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej – korzysta z niej około 77,7% mieszkańców powiatu (wg GUS). Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków stwarza problem nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, które trafiają do wód lub do ziemi, co powoduje ich zanieczyszczenie. Potencjalne zanieczyszczenie wód gruntowych ściekami bytowymi jest szczególnie istotnym problemem w powiecie chodzieskim, gdyż woda pitna dla mieszkańców gminy pobierana jest ze stosunkowo płytko położonej i słabo izolowanej, warstwy wodonośnej. Stąd wszelkie zanieczyszczenia wód gruntowych stwarzają zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Również wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych wiąże się ze zwiększaniem ich trofii (żyźności), a co za tym idzie pogorszeniem jakości wód. Powiat chodzieski znajduje się na obszarze dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP 138 Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka i GZWP 139 Dolina Kopalna Smogulec-Margonin. Wszelkie zanieczyszczenia przedostające się do wód gruntowych mogą infiltrować włąb podłoża geologicznego stwarzając zagrożenie dla zasobów wodnych wymienionych wyżej Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Zwiększenie udziału powierzchni zabudowanych wpływa również na ilość wody retencjonowanej w glebie. Wody opadowe i roztopowe z terenów utwardzonych i zabudowanych trafiają często do sieci kanalizacyjnej bądź bezpośrednio do cieków wodnych. Taki sposób zagospodarowania wód przyczynia się do zmniejszenia ilości wody zasilającej wody podziemne, a co za tym idzie zmniejszenia zasobów tych wód. Zwiększenie gęstości zabudowy na terenach położonych w pobliżu brzegów jezior przyczynia się do pogorszenia stanu jakości wód poprzez zwiększenie spływu powierzchniowego.

Kolejne zagrożenie stanowi emisja niska zanieczyszczeń powietrza. Główną technologią ogrzewania mieszkań w powiecie chodzieskim są piece centralnego ogrzewania opalane węglem i drewnem, jedynie 1464 gospodarstwa domowe są ogrzewane gazem. Pozostałe gospodarstwa domowe wyposażone są w indywidualne systemy grzewcze na tradycyjne paliwo, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki, benzo/a/pirenu i pyłu w powietrzu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

Istotnym problemem jest presja urbanizacyjna. Teren powiatu stanowi cenny przyrodniczo obszar i korytarz migracyjny o znaczeniu europejskim. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów a także zaburzyć funkcjonowanie korytarza ekologicznego w Dolinie Noteci.

System komunikacyjny

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisji spalin, generowania hałasu, degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska związkami ropopochodnymi związkami chemicznymi używanymi do odśnieżania. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie powiatu chodzieskiego występuje wzdłuż drogi krajowej nr 11. Linia kolejowa przebiegająca przez powiat stwarza głównie zagrożenia związane z emisją hałasu. Transport kolejowy stanowi także potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego, które może wystąpić w przypadku wycieku transportowanych kolejną substancji chemicznych.

Szlaki komunikacyjne stanowią bariery w migracji organizmów żywych, dlatego na terenach stanowiących korytarze ekologiczne o dużym znaczeniu - takich, jak powiat chodzieski - niezwykle istotny jest rozwój sieci drogowej z uwzględnieniem przyrodniczej roli tych obszarów.

Przemysł

Na terenie powiatu nie są zlokalizowane większe zakłady przemysłowe, które mogłyby wpływać na pogorszenie stanu jakości środowiska.

Niekorzystny wpływ na środowisko może wywierać zlokalizowana w gminie Margonin największa w Polsce elektrownia wiatrowa o mocy 120 MW. Wpływ elektrowni wiatrowej na środowisko może przejawiać się poprzez:

- emisję hałasu i infradźwięków;
- zaburzenie tras migracyjnych ptaków;
- niekorzystny wpływ na populacje nietoperzy;
- emisję pól elektromagnetycznych;
- pogarszanie walorów krajobrazowych gminy.

Gospodarka odpadami

Niekorzystne oddziaływania na środowisko przyrodnicze wywierają odpady porzucane na dzikich wysypiskach. Bieżące likwidowanie tych wysypisk, rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, egzekwowanie obowiązku oddawania posiadanych odpadów firmom posiadającym wymagane zezwolenia na zbiórkę i transport odpadów, zorganizowanie i wdrożenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, opon, sprzętu AGD i RTV powinno przyczynić się do wyeliminowania zagrożeń środowiska powodowanych kumulowaniem odpadów w środowisku.

Rolnictwo

Rolnictwo odgrywa bardzo dużą rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego powiatu chodzieskiego, użytki rolne stanowią 56,6 % jego powierzchni.

Rolnictwo jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin) oraz ścieków pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich. Niewłaściwa gospodarka nawozami mineralnymi oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych i sianokiszonek jest źródłem zanieczyszczeń przyczyniających się do eutrofizacji wód powierzchniowych. Również użytkowanie gruntów ornych i pastwisk położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych może mieć negatywny wpływ na jakość wód.

Rolnictwo może także przyczyniać się do zwiększonej erozji wodnej i eolicznej gleb poprzez niewłaściwe gospodarowanie na obszarach o dużych spadkach terenu.

3.4 Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Programu

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska powiatu chodzieskiego jest poprawa stanu środowiska na terenie powiatu. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają na celu ochronę środowiska powiatu, ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska i w rezultacie poprawę stanu środowiska na przedmiotowym terenie. Efektem tych działań będzie również pozytywny wpływ na zdrowie człowieka. Brak realizacji zapisów Programu będzie prowadzić do pogarszania się wszystkich elementów środowiska.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych - zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód
- Wzrost zużycia zasobów wodnych
- Pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego
- Zwiększenie obciążenia zanieczyszczeniami komunikacyjnymi
- Pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku
- Degradację gleb
- Zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego
- Zmniejszenie różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów
- Pogorszenie jakości życia mieszkańców
- Zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury.

W przypadku braku realizacji Programu negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać.

4 Znaczące efekty oceny oddziaływania

4.1 Poziom szczegółowości oceny

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu.

4.2 Metodyka oceny

Dyrektywa 2001/42/WE przy sporządzaniu prognozy oddziaływania dokumentów strategicznych kładzie nacisk w szczególności na:

- Zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji,
- Przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego planu lub programu,
- Wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania,
- Konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami, jako część procesu oceny,
- Monitoring oddziaływań środowiskowych planu lub programu podczas wdrażania dokumentu.

Procedura oceny oddziaływania obejmowała etapy przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 36 Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu

Etap SOOS	Cel
Ustalenie kontekstu i celów, określenie aktualnego stanu, zdecydowanie o zakresie	
Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska	Ocena, w jaki sposób program jest pod wpływem czynników zewnętrznych, jak istniejące ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione, pomocne w określaniu celów SOOS
Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska	Dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określaniu celów SOOS
Zidentyfikowanie problemów środowiskowych	Pomocne przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów SOOS, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu
Określenie celów SOOS	Dostarczenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu programu na środowisko
Konsultacja zakresu SOOS	Zapewnienie, że SOOS obejmuje prawdopodobne znaczące oddziaływania środowiskowe planu lub programu
Określenie i doprecyzowanie alternatyw i oszacowanie oddziaływań	
Porównanie celów planu lub programu z celami SOOS	Identyfikacja potencjalnych synergii i niespójności pomiędzy celami programu i celami SOOS
Rozwój strategicznych rozwiązań alternatywnych	Określenie i sprecyzowanie ewentualnych strategicznych alternatyw
Przewidywanie oddziaływań programu uwzględniając alternatywy	Określenie znaczących środowiskowych oddziaływań programu i jego alternatyw
Oszacowanie efektów planu lub programu, uwzględniając ewentualne alternatywy	Walidacja przewidywanych oddziaływań programu i jego alternatyw, pomoc przy doprecyzowaniu programu
Środki łagodzące oddziaływania niekorzystne	Zapewnienie, że oddziaływania niekorzystne zostały zidentyfikowane i potencjalne środki łagodzące zostały rozważone (uwzględnione)
Propozycja wskaźników monitorowania oddziaływań środowiskowych wdrożenia programu	Wyznaczenie szczegółów, dla których wpływ środowiskowy programu może zostać oszacowany
Przygotowanie prognozy oddziaływania	
Przygotowanie prognozy oddziaływania	Prezentacja przewidywanych oddziaływań środowiskowych programu, uwzględniając alternatywy, w formie odpowiedniej dla konsultacji społecznych i decydentów
Konsultacja projektu programu i prognozy oddziaływania	
Konsultacje społeczne, konsultacje z odpowiednimi organami projektu programu oraz prognozy oddziaływania	Zapewnienie udziału społeczeństwa i organów konsultujących oraz możliwości wyrażenia opinii do wniosków płynących SOOS

Etap SOOS	Cel
Oszacowanie znaczących zmian	Zapewnienie, że uwarunkowania środowiskowe jakichkolwiek poważnych zmian w projekcie programu na tym etapie są określone i wzięte pod uwagę
Podjęcie decyzji i dostarczenie informacji	Dostarczenie informacji, w jaki sposób wyniki oceny oddziaływania i konsultacji społecznych zostały wzięte pod uwagę w ostatecznej wersji planu lub programu.
Monitoring znaczących oddziaływań na środowisko wdrożenia planu lub programu	
Zdefiniowanie celów i metod monitoringu	Aby określić efekt środowiskowy programu, należy określić gdzie prognozowane oddziaływania są takie jak w rzeczywistości, pomoc w identyfikacji oddziaływań niekorzystnych
Reakcja na oddziaływania niekorzystne	Przygotowanie odpowiedniej reakcji tam gdzie zostały stwierdzone oddziaływania niekorzystne

Niniejsza ocena została oparta na kryteriach jakościowych tak, aby w odpowiedni sposób określić, jaki wpływ na poszczególne komponenty środowiska będą miały działania zaproponowane w Programie.

Dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu. W tym celu posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska i zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- wody powierzchniowe,
- wody podziemne,
- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- fauna i flora,
- krajobraz,
- zdrowie człowieka,
- dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Określono czy oddziaływanie może być negatywne (-), pozytywne (+), czy obojętne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (+ / -) wpływ na dany element środowiska (jak np. w przypadku budowy dróg).

4.3 Potencjalne oddziaływanie Programu na poszczególne komponenty środowiska

4.3.1 Wprowadzenie

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, czy długoterminowych oddziaływań tych zadań.

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie powiatu i poprawa jego stanu. Wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska, a prawidłowa jego realizacja przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko (uciążliwość dla środowiska rozumiana jako zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska).

Realizacja Programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczało się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

Większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

4.3.2 Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu

W Tabeli poniżej przedstawiono wpływ poszczególnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, zdrowie, dobra kultury. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie normalnego funkcjonowania. Szczegółowa analiza oddziaływań, również na etapie budowy została przedstawiona w kolejnych rozdziałach.

W poniższej tabeli zastosowano następujące oznaczenia:

- **(0)** – brak oddziaływania, oddziaływanie neutralne
- **(-)** – potencjalnie negatywne oddziaływanie
- **(+)** – potencjalnie korzystne oddziaływanie.

W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie pozytywny lub negatywny (+)/(-) wpływ na dany element środowiska, np. w przypadku budowy dróg.

Tabela 37 Wpływ zadań Programu na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Zadanie	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
Zasoby przyrody													
Ochrona przyrody:													
Współpraca z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie powiatu Rezerwatami Przyrody, Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego w zakresie ochrony środowiska i przyrody	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:													
Powiększanie powierzchni terenów zielonych – urządzenie terenów zieleni	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zachowanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zakładanie nowych zadrzewień i zakrzaczeń z wykorzystaniem rodzimych gatunków roślin	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie zasadami sztuki ogrodniczej	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zasoby wodne													
Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi:													
Ochrona zbiorników wodnych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)
Kontynuacja działań rekultywacyjnych na szczególnie zeutrofizowanych jeziorach	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje w gminie wiejskiej Chodzież	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież	(+) / (-)	(+) / (-)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Budzyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego
na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*

Zadanie	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
Budowa kolektora sanitarnego wraz z przykanalikami do granic posesji dla miejscowości Atanazyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Ochrona przeciwpowodziowa:													
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Powietrze atmosferyczne													
Ograniczenie niskiej emisji:													
Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność Powiatu	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Termomodernizacja budynków należących do Powiatu	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych obiektów	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Budzynie i gminnego ośrodka kultury	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Termomodernizacja budynków w gminie miejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego:													
Zwiększenie długości ścieżek rowerowych i spacerowych na terenie powiatu oraz poprawa ich jakości	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Bieżące remonty dróg powiatowych	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego
na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*

Zadanie	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych													
Budowa ścieżki rowerowej Podanin w gminie wiejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Budowa dróg w gminie Budzyń	(0) / (-)	(0) / (-)	(+) / (-)	(+) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(-)	(+) / (-)	(+) / (-)	(-)
Przebudowa dróg w mieście Chodzież	(0) / (-)	(0) / (-)	(+)	(+)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0)	(+)	(+)	(0)
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe													
Zapobieganie degradacji gleb:													
Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Zapobieganie degradacji powierzchni terenu:													
Rekultywacja terenów zdegradowanych	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja składowiska Kamionka w gminie Chodzież	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Budzynie – Łucjanowie w gminie Budzyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Jaktorowie w gminie Szamocin	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Edukacja ekologiczna													
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa													
Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego z zakresu ochrony środowiska i edukacja ekologiczna w miejscu pracy	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)

4.3.3 Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody

Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrody mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności.

Współpraca starostwa z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie powiatu obszarami prawnie chronionymi przyczyni się do zachowania tych form ochrony przyrody oraz objęcia ochroną dalszych wartościowych obiektów i obszarów w przyszłości, co będzie sprzyjało: utrzymaniu procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowaniu różnorodności biologicznej, zachowaniu dziedzictwa geologicznego, zapewnieniu ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami przez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody. Zadania te realizowane będą poprzez wprowadzenie szeregu ograniczeń, zakazów i nakazów, których zakres uzależniony jest od formy ochrony prawnej oraz indywidualnych cech chronionego ekosystemu.

Uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji pozwoli na wyłączenie terenów chronionych z miejsc inwestycyjnych, zwłaszcza w przypadku inwestycji uciążliwych dla środowiska. W ten sposób uniknie się negatywnego oddziaływania oraz ingerencji w środowisko.

Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan.

Działania związane z ochroną obszarów cennych przyrodniczo korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska, jak: powietrze atmosferyczne, zasoby wodne czy glebowe, a pośrednio na zdrowie ludzi. Powiększanie powierzchni terenów zielonych poprzez urządzenie nowych terenów zieleni, czy wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg będzie miało pozytywny wpływ na poprawę stanu powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego mieszkańców powiatu.

4.3.4 Zadania w zakresie ochrony zasobów wodnych

Zadania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej przyczynią się do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym do poprawy jakości tych wód. Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i wód opadowych oraz racjonalizację zużycia wody. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można w tych przypadkach wskazać wzrost presji urbanizacyjnej i aktywizacji gospodarczej na terenach po ich uzbrojeniu w sieć kanalizacyjną. Realizacja inwestycji może wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 3 ust.1 pkt. 79 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości nie mniejszej niż 1 km (z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową oraz przyłączy do budynków) należą do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn zm.), obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdza w takim przypadku organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto zgodnie z art. 59 ust. 2 ww. ustawy realizacja planowanego przedsięwzięcia wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli przedsięwzięcie to może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony, a także gdy

obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 został stwierdzony na podstawie art. 96 ust. 1. ww. ustawy.

Oddziaływanie na środowisko związane z realizacją inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wystąpi na etapie budowy i wykonania obiektów i urządzeń.

W celu uporządkowania gospodarki ściekowej Program zakłada również dofinansowanie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież. Jednak ze względu na niebezpieczeństwo nieprawidłowej eksploatacji oraz zagęszczenia tego typu obiektów, które w takich przypadkach mogą stać się źródłem zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego, należy budowę przydomowych oczyszczalni ścieków traktować jako rozwiązanie alternatywne i tylko w uzasadnionych przypadkach (pojedyncza, odległa zabudowa, lokalizacja poza terenami stref ochronnych ujęć wody, nie lokalizowanie w pobliżu stref ochronnych ujęć wody).

Działania zakładające wyłączenie z zainwestowania terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami pośrednio przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

4.3.5 Zadania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem

Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Działania te pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków, w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

W celu ograniczenia niskiej emisji zaplanowano termomodernizację budynków, co przyczyni się do redukcji zużycia energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Oddziaływanie na środowisko właściwe dla rodzaju prowadzonych prac wystąpi na etapie prac modernizacyjnych.

Zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego przewidziane w Programie przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Na poziomie szczegółowości Prognozy dokumentu, jakim jest program ochrony środowiska, nie jest możliwy do oszacowania stopień redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu, związanych z realizacją ww. przedsięwzięć na terenie gminy. W niniejszym dokumencie nie ma bowiem możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu.

Ze względu na zagrożenie, jakie niesie ze sobą obecność włókien azbestowych w środowisku Program przewiduje zadania mające na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, głównie na terenach wiejskich. Kontrolowane przeprowadzenie likwidacji wyrobów zawierających azbest przez wyspecjalizowane firmy pozwoli na ograniczenie pylenia i uwalniania włókien azbestowych do powietrza podczas usuwania tych wyrobów, a tym samym zmniejszenie zagrożenia zdrowotnego pyłem azbestowym dla mieszkańców powiatu.

W celu ograniczania negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko konieczne jest zidentyfikowanie obszarów narażenia na to promieniowanie oraz wyznaczenie obszarów bez zabudowy i uwzględnianie takich obszarów, i wynikających z tego ograniczeń, w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych. W ramach tego zakresu realizowane będą zadania, które umożliwią ograniczenie narażenia organizmów na promieniowanie elektromagnetyczne.

Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych pozwoli na prowadzenie odpowiedniego planowania przestrzennego, mającego na celu minimalizację uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym oraz na rozdział funkcji terenu pod kątem wymogów normatywnych, co będzie skutkowało ograniczeniem negatywnego wpływu hałasu na środowisko i zdrowie ludzi.

Działania w zakresie minimalizacji uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym będą również korzystne dla budynków, w tym obiektów zabytkowych, ponieważ wpłyną na zmniejszenie negatywnego oddziaływania drgań i wibracji, które mogą powodować ich uszkodzenie.

W ramach ograniczenia uciążliwości systemu komunikacyjnego planuje się przebudowę i modernizację dróg. Jako, że jest to działanie zaplanowane na już istniejących obiektach, ujemny wpływ inwestycji jest znacznie mniejszy. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na stan klimatu akustycznego. W sposób pośredni pozytywnie oddziałuje to także na zdrowie człowieka i na organizmy żywe. Modernizacja wiąże się także z większym bezpieczeństwem na drogach. Jedynie podczas robót budowlanych i remontowych mogą pojawić się negatywne oddziaływania w postaci wytworzonych odpadów. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe i o charakterze lokalnym.

W przypadku realizacji inwestycji takich, jak budowa nowych dróg istnieje ryzyko wystąpienia najbardziej znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Budowa dróg wiąże się ze znaczącym oddziaływaniem o charakterze lokalnym, powodującym zaburzenia stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształcenia powierzchni ziemi, degradację krajobrazu oraz emisję hałasu. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy jak i eksploatacji, istnieje wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni, czego jednym z elementów może być przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się także z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisję zanieczyszczeń do atmosfery i pogorszenie klimatu akustycznego. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zanieczyszczenia gleb i wód związane ze spływami powierzchniowymi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wyciekami z pojazdów. Zagrożenie stanowią także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych lecz także „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Rozwój sieci drogowej sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny przyrodniczo cenne w związku z łatwiejszą dostępnością do nich.

4.3.6 Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleby

Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia związane z edukacją rolników w zakresie prowadzonych prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin). Działania te przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegają ich degradacji. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli również ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ powoduje ich eutrofizację.

Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na zapobieganie erozji gleb na terenach rolniczych. Pozwoli również na zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migrację wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogły by bytować. Stanowią one element krajobrazowy i biotyczny.

Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwoli przywrócić te tereny do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Likwidacja i rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych pozwoli na uniknięcie sytuacji, w której miejsca te wykorzystywane są do nielegalnego gromadzenia odpadów. Szczególnie korzystne jest ponowne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na

cele gospodarcze i przemysłowe, ponieważ w ten sposób nie jest potrzebne przeznaczanie terenów rolniczych czy leśnych na tą działalność.

Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

4.3.7 Zadania w zakresie edukacji ekologicznej

Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu prowadzić będą do utrwalania się wśród obywateli właściwych zachowań z punktu widzenia ochrony środowiska. Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na wszystkie elementy środowiska.

4.3.8 Oddziaływanie na obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, w tym na obszary Natura 2000

Na terenie powiatu chodzieskiego znajduje się fragment obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”. Cele ochrony jest wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych na tym obszarze polegają na:

- wspieraniu procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, a tam gdzie nie są możliwe odnowienia naturalne – używanie do odnowień gatunków miejscowego pochodzenia;
- zwiększaniu udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych oraz tworzenie stref ekotonowych z tych gatunków;
- pozostawieniu drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych, aż do całkowitego ich rozkładu;
- zachowaniu i utrzymywaniu w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych;
- utrzymywaniu i zachowaniu leśnych korytarzy ekologicznych umożliwiających migracje i przemieszczanie zwierząt.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych na tym obszarze polegają na:

- przeciwdziałaniu sukcesji polegającej na zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez wypas lub koszenie oraz propagowanie ekstensywnego użytkowania łąkowego i pastwiskowego z pozostawieniem kęp drzew i krzewów;
- propagowaniu działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych, gospodarstw prowadzących produkcję pastwiskową, hodowlę lokalnych ras zwierząt i upraw starych odmian drzew i krzewów owocowych;
- preferowaniu biologicznych metod ochrony roślin;
- ochronie zieleni wiejskiej oraz kształtowaniu zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie istniejących zadrzewień wzdłuż cieków wodnych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- utrzymywaniu lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- zachowaniu śródpolnych torfowisk, zabagnień oraz oczek wodnych;
- wykonywaniu prac melioracyjnych w ramach racjonalnej gospodarki rolnej z zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, w tym torfowisk, obszarów wodnych i błotnych oraz obszarów źródliskowych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych na tym obszarze polegają na:

- zachowaniu i ochronie wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej;

- utrzymaniu naturalnych procesów kształtowania koryt rzecznych i starorzeczy poprzez naturalne wylewy oraz w miarę możliwości pozostawianie przewróconych drzew w korytach rzek;
- utrzymaniu meandrów na istniejących ciekach;
- zapewnieniu swobodnej migracji ryb w ciekach poprzez budowę przepławek na budowach piętrzących;
 - promowaniu gatunków ryb o lokalnym pochodzeniu;
 - zachowaniu korytarzy ekologicznych opartych na ekosystemach wodnych;
 - poprzedzaniu tworzeniu nowych zbiorników wodnych wykonaniem analizy wpływu na warunki przyrodnicze.

Na terenie powiatu chodzieskiego znajdują się dwa obszary sieci Natura 2000 zlokalizowane w północnej części powiatu, na terenach gmin Chodzież i Szamocin:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty SOO Dolina Noteci PLH300004,
- obszar specjalnej ochrony ptaków OSO Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001.

Według Standardowych Formularzy Danych obszarów Natura 2000 do zagrożeń ostoi Natura 2000 narażonych na potencjalne oddziaływanie ze strony realizowanych działań należą:

- w przypadku obszaru Dolina Noteci: intensyfikacja użytkowania łąk, zwłaszcza ich nawożenie, jak również zarastanie ich w procesie sukcesji przez zarośla wierzbowe; osuszanie terenu, wycinka drzew i krzewów oraz eutrofizacja i zanieczyszczenie wód, m.in. napływ zanieczyszczonych wód z Gwdy; w sąsiedztwie obszaru znajdują się liczne zakłady przemysłowe, np. pozyskujące żwiry (Walkowice), browar (Czarnków), zakłady drzewne (Czarnków) - mogące być źródłem zanieczyszczeń; rozwój turystyki sezonowej (letnie rejsy po rzece);
- w przypadku obszaru Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego: zmiany reżimu hydrologicznego, zaniechanie pastersko-łąkarskiego użytkowania terenów zajętych przez użytki zielone, na stawach rybnych zarówno zaniechanie, jak i intensyfikacja gospodarki stawowej.

Ponadto na terenie powiatu chodzieskiego znajdują się trzy obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji, wyznaczone w ramach opracowania pn. „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” przygotowanego na zlecenie Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego: obszar nr 8 „Dolina Noteci”, obszar nr 10 „Stawy w Oleśnicy” i obszar nr 12 „Jezioro Kaliszańskie”. Celem ww. dokumentu było wyznaczenie miejsc cennych dla ptaków (zarówno w okresie lęgowym jak i podczas wędrówek) na terenie województwa wielkopolskiego. Wyznaczona sieć ostoi powinna być uwzględniana przy planowaniu inwestycji, mogących negatywnie oddziaływać na ptaki, głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych (drogi, linie energetyczne).

Realizacja dokumentu nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar chronionego krajobrazu oraz na obszary sieci NATURA 2000 i nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one powołane.

Program ochrony środowiska zakłada m.in. realizację następujących działań inwestycyjnych, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Budzyń oraz budowę kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Atanazyń w gminie Szamocin,
- budowę dróg w gminie Budzyń.

Większość z planowanych w Programie zadań inwestycyjnych będzie realizowane poza granicami obszarów Natura 2000: gmina Budzyń leży poza granicami tych obszarów (w południowej części powiatu), natomiast miejscowość Atanazyń położona w gminie Szamocin graniczy bezpośrednio z tymi obszarami.

Realizacja inwestycji z zakresu budowy kanalizacji sanitarnej spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków

nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i w efekcie będzie korzystna dla środowiska. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w wymiarze długofalowym przyczyni się do poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód rzeki Noteci, a tym samym wpłynie pozytywnie na stan środowiska siedlisk obszarów będących pod ochroną. Negatywne oddziaływanie może jedynie występować na etapie budowy. Realizacja inwestycji wymagać będzie przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Zadania zawarte w Programie ochrony środowiska nie będą generowały zagrożeń wymienionych w Standardowych Formularzach Danych dla obszarów Natura 2000 oraz dla celów ochrony obszaru chronionego krajobrazu. Żadne z zadań przewidzianych w Programie nie wpłynie na zakłócenie integralności i funkcjonowania ekosystemów obszarów Natura 2000.

Realizacja założeń Programu nie będzie oddziaływać negatywnie na inne obszary prawnie chronione i indywidualne formy ochrony przyrody zlokalizowane w powiecie oraz na ww. obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji.

Ponadto realizacja zadań Programu nie będzie naruszała art. 119 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2009 Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), tj. nie będzie powodowała wnoszenia w pobliżu jezior i innych zbiorników wodnych, rzek i kanałów obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających ludziom i dziko występującym zwierzętom dostęp do wody.

4.3.9 Oddziaływanie na zabytki

Nie należy spodziewać się negatywnego wpływu na zabytki w związku z realizacją celów Programu. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu nie będą przebiegały w bezpośrednim sąsiedztwie dóbr kultury, znajdujących się na terenie powiatu.

Podczas prowadzenia prac ziemnych należy zwrócić szczególną uwagę na przedmioty o charakterze zabytkowym. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.3.10 Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji - etap budowy

Etap realizacji zadań inwestycyjnych - etap prac budowlanych - zawartych w Programie będzie się wiązał z negatywnym oddziaływaniem tych przedsięwzięć na środowisko. Należy jednak podkreślić, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Poniżej scharakteryzowano krótko oddziaływania na etapie budowy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

Wody podziemne

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu budowlanego, czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego. W celu uniknięcia takich sytuacji należy przestrzegać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadało utwardzoną i nieprzepuszczalną powierzchnię, a także było odwadniane.

Wody powierzchniowe

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe.

Powietrze atmosferyczne

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego. Praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją spalin. Prace związane z termomodernizacją elewacji budynków wiązały się będą z emisją pyłów i gazów do atmosfery. Podczas prac malarskich ulatniać się będą do atmosfery niewielkie ilości związków organicznych.

Klimat akustyczny

Hałas będzie emitowany głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Maszyny budowlane i środki transportu stanowią źródła hałasu o mocy akustycznej w granicach 95-102 dB. Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2005, Poz. 263, Nr 2202 z późn. zm.). Prace budowlane powinny być wykonywane jedynie w porze dziennej. Stosowanie powyższych zaleceń pozwoli na ograniczenie emisji hałasu i pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny otoczenia podczas budowy.

Na zwiększony poziom hałasu będą narażeni przede wszystkim mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Po zakończeniu prac budowlanych wszystkie uciążliwości akustyczne ustąpią.

Powierzchnia ziemi i gleba

Oddziaływanie na gleby związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubicielem gleb wokół placów budowy. Prace budowlane zawsze wiążą się z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych praktycznie można je wykluczyć. Przemieszczanie mas ziemnych związane będzie z realizacją takich przedsięwzięć, jak budowa kanalizacji i wodociągów, budowa ulic i dróg.

Zasoby naturalne

Oddziaływanie na zasoby naturalne będzie się wiązać z pozyskiwaniem kruszyw wykorzystywanych jako materiał budowlany.

Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność

Z uwagi na charakter przedsięwzięć przewidzianych do realizacji oraz ich lokalizację, na etapie budowy mogą występować niekorzystne oddziaływania na istniejące formy ochrony przyrody, w tym na obszar Natura 2000.

Niekorzystny wpływ realizacji Programu ograniczał się będzie głównie do krótkookresowego, lokalnego oddziaływania związanego z fazą realizacji inwestycji (etapem prac budowlanych, remontowych). Oddziaływanie będzie związane przede wszystkim z emisją hałasu z maszyn budowlanych, powodującą płoszenie zwierząt. Należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków i dostosować terminy robót do terminów rozrodu gatunków wrażliwych.

Krajobraz

Budowa nowych obiektów wpływa na przekształcenie krajobrazu i walory estetyczne środowiska.

Gospodarka odpadami

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu przedsiębiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

Aktualne wzory ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadu zostały określone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz.U. 2006, Nr 30, Poz. 213).

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji to przede wszystkim demontowane chodniki, krawężniki, obrzeża, asfalty, produkty smołowe, odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem (asfalt, gruz)

lub w przypadku odpadów, które nie nadają się do odzysku firmom zajmującym się unieszkodliwianiem poprzez składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów.

Podczas realizacji inwestycji powstawać będą również odpady komunalne oraz odpady związane z eksploatacją maszyn używanych podczas budowy. Zostaną wyznaczone miejsca czasowego deponowania tych odpadów. Odpady komunalne będą przekazywane na składowiska odpadów komunalnych, a ewentualne odpady niebezpieczne związane z eksploatacją maszyn będą przekazywane do utylizacji.

Odpowiedzialność za postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów leży w gestii głównego wykonawcy. Wszystkie powstające odpady podczas budowy będą czasowo składowane i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne.

Wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

Tabela 38 Główne rodzaje odpadów powstających podczas realizacji inwestycji

Kod	Rodzaj
17 01	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty)
17 02	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
17 03	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
17 05	Gleba i ziemię (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)
17 08	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
17 09	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu
20 02	Odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy)
20 03	Inne odpady komunalne

Dziedzictwo kulturowe

Na etapie budowy negatywnie na dobra kultury może wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań). Etap ten będzie również negatywnie odbierany przez zwiedzających, w związku z utrudnionym dostępem do dóbr kultury.

Podczas prowadzenia prac ziemnych należy zwrócić szczególną uwagę na przedmioty o charakterze zabytkowym. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zdrowie

Chwilowe, okresowe niekorzystne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza oraz zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu podczas realizacji inwestycji.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac.

Zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi na etapie realizacji przedsięwzięcia stanowić mogą roboty prowadzone na jezdni podczas ruchu pojazdów samochodowych.

Roboty powodujące powstania zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego piły, zagęszczarki, młoty).

W czasie realizacji robót mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi związane z wykonywaniem robót pod lub w pobliżu linii elektroenergetycznych. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla przebudowy jezdni ulicy). Niebezpieczne sytuacje mogą być związane z dowozem i rozładunkiem piasku na warstwę odsączającą, rozścielaniu i zagęszczaniu materiału wibratorem.

Dobra materialne

Budowa nowych obiektów związana jest z zajmowaniem nowych terenów pod inwestycje i zmianę ich przeznaczenia.

4.3.11 Rozwiązania alternatywne

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Ochrony Środowiska ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Cały dokument cechuje się wysokim stopniem ogólności i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań. W rejonie realizacji przedsięwzięć tzw. obszarów wrażliwych takich, jak budowa nowych dróg czy kanalizacji ścieków, należy rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne, warianty technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant nie realizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

4.4 Relacje pomiędzy oddziaływaniami

W tabeli przedstawiono relacje pomiędzy potencjalnymi oddziaływaniami oraz oddziaływaniami pośrednie mogące mieć miejsce w związku z realizacją Programu.

Tabela 39 Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami

Elementy środowiska i oddziaływanie bezpośrednie	Wzajemne powiązania oddziaływań i oddziaływania pośrednie
POWIERZCHNIA I KLIMAT: • Emisja spalin • Zapylenie • Imisja zanieczyszczeń • Hałas i wibracje	• Spaliny i pyły samochodowe zanieczyszczają powierzchnię ziemi, gleby i wody powierzchniowe. • Zanieczyszczanie powietrza i zmiany topoklimatu wpływają na florę i faunę. • Hałas i wibracje wpływają na zdrowie człowieka i świat zwierzęcy. • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat.
POWIERZCHNIA ZIEMI ŁĄCZNIE Z GLEBĄ: • Zmiany pokrycia powierzchni terenu oraz struktury gruntu, składu biologicznego i chemicznego	• Zmiana pokrycia powierzchni terenu wpływa na zmianę mikroklimatu • Zwiększenie powierzchni nawierzchni nieprzepuszczalnych czyli pogorszenie się własności retencyjnych i filtracyjnych, wpływa to na wody gruntowe i ujęcia wody oraz na mikroklimat. • Zanieczyszczenia opadające na powierzchnię dróg spływają wraz z wodami opadowymi do gleby i wód gruntowych.
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE: • Zanieczyszczenia wód • Obniżenie poziomu wód gruntowych • Zmiana stosunków wodnych	• Zanieczyszczenia użytkowych poziomów wód podziemnych mają wpływ na zdrowie ludzi • Zmiany poziomu wód gruntowych (odwodnienia), wpływają na wilgotność gleby, a to z kolei oddziałuje na florę i faunę • Zanieczyszczenia wód wpływają na bioróżnorodność • Poziom wód gruntowych i stosunki wodne wpływają na stan zdrowotny roślinności danego obszaru, a tym samym na zmiany w krajobrazie • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi i jej właściwości filtracyjnych wpływają na reżim wód gruntowych
FLORA I FAUNA: • Zmiany przestrzeni życiowej i ekosystemów • Zagrożenie dla niektórych gatunków • Zmniejszenie bioróżnorodności	Rozwój transportu, budowa dróg oraz inne procesy urbanizacyjne wpływają na florę i faunę pośrednio poprzez: • Zmiana stanu czystości powietrza, hałasu i drgań, mikroklimatu, poziomu wód gruntowych, zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenie gleby i pokrycia powierzchni ziemi • Stan flory i fauny ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka • Stan flory wpływa na krajobraz

4.5 Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnej realizacji kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania. Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie ustalić

harmonogram prac oraz informować zainteresowane strony (mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych, z określonym wyprzedzeniem. O ile jest to możliwe należy łączyć wykonywanie prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie (np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym).

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

4.6 Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem ochrony środowiska i stosunkowo dużą odległość powiatu od granic państw ościennych skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

5 Przewidywane środki mające na celu zapobieganie, redukcję i kompensację znaczących niekorzystnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Programu

Działania łagodzące są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

Działania kompensujące są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 51 pkt 3a o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy). Ponadto większość inwestycji bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” tzn. zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących opisanych poniżej.

Tabela 40 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
Klimat	Zaleca się stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych (odpowiednio zsynchronizowana sygnalizacja świetlna, propagowanie ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji publicznej) podczas prowadzonych prac budowlanych. Odpowiednie projektowanie zieleni urządzonej, tak aby pełniła funkcje ochrony przed wiatrem, wpływała na wymianę powietrza w mieście oraz przyczyniała się do zatrzymywania wilgoci.
Jakość powietrza	Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza, związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: - systematyczne sprzątanie placów budowy, - zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), - ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym,

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
	- uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (nie sypanie na nadkola i inne części pojazdu), - przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów), - ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy, - stosowanie do podbudowy gotowych mieszanek wytwarzanych w wytwórniach, aby ograniczyć do minimum operacje mieszania kruszywa ze spoiwem na miejscu budowy; - transport mas bitumicznych wywrotkami wyposażonymi w opończe ograniczające emisję oparów asfaltu, - prowadzenie robót nawierzchniowych, o ile to możliwe, w okresie letnim, kiedy temperatura mas bitumicznych może być niższa, a przez to mniejsze będzie odparowywanie substancji odorotwórczych, - utrzymywanie placu budowy i drogi w stanie ograniczającym pylenie. W przypadku planowanych prac budowlanych ważną kwestią mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności na przebudowywanym odcinku. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu. Należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie.
Hałas	W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, prace te powinny być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum. Zaleca się optymalizację czasu pracy, tak by ograniczyć liczbę przejazdów ciężkich, samochodów i maszyn. Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym, posiadać sprawne tłumiki akustyczne. Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma stosowanie ekranów akustycznych oraz odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).
Wody	Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria. Zabezpieczyć/uszczelnić teren zaplecza budowy. Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Zachować szczególną ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków deszczowych do wód zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków opadowych z jezdni oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki deszczowe, przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów. Należy badać jakość wód deszczowych przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności. Badania jakości zrzucanych wód opadowych należy prowadzić zgodnie z metodą referencyjną, określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku, w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (DZ.U. 2006, Nr 137 Poz. 984).
Gleby	Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu. W miarę możliwości technicznych parkingi dla sprzętu budowlanego powinny być utwardzone i odwadniane. Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”. Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum. Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac – rozdeponowana na powierzchni terenu.

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
Flora i fauna	W czasie wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie systemów korzeniowych należy przeprowadzać wykopy ręcznie. W przypadku konieczności odsłonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach. Pnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć np. stosując odpowiednie włókny i obudowy drewniane. W przypadku przecięcia przez inwestycje (głównie drogowe) kompleksów leśnych zagrożeniem jest odsłonięcie drzewostanu bez wytworzonej ściany ochronnej w postaci strefy przejściowej, jak również wprowadzenie zanieczyszczeń powietrza bezpośrednio w drzewostan, w którym znajdują się gatunki mniej odporne na zanieczyszczenia. W takiej sytuacji należy zastosować nasadzenia na styku droga-las. W ten sposób zostanie utworzona strefa ekotonowa. Do nasadzeń powinny być wykorzystane rodzime gatunki drzew i krzewów odporne na zanieczyszczenia. W przypadku każdej z inwestycji indywidualnie należy dobierać skład gatunkowy na podstawie składu gatunkowego występującego powszechnie na obszarach przez które droga ma przebiegać. Zaplecze budowy lokalizować jak najdalej od obszarów chronionych. Odtwarzać zniszczone siedliska w miejscach zastępczych np. przesadzenie szczególnie cennych roślin, przeniesienie fragmentów (np. z dziuplami) ściętych drzew stanowiących siedlisko występowania cennych gatunków bezkręgowców lub porostów w miejsca, gdzie będą mogły znaleźć siedliska zastępcze. W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na faunę planowane prace budowlane powinny zostać przeprowadzone w możliwie najkrótszym czasie. Prace prowadzić poza okresem lęgowym ptaków. Dostosować terminy robót do terminów rozrodu gatunków wrażliwych. W celu zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań w wyniku prac termomodernizacyjnych na potencjalne siedliska chronionych gatunków ptaków, przed podjęciem prac należy wykonać inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. W razie stwierdzenia występowania gatunków chronionych należy dostosować terminy i sposób wykonania prac do okresów lęgowych ptaków.
Zdrowie	Należy czytelnie oznakować obszary, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac. W celu zachowania bezpieczeństwa na terenie budowy zaleca się stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP. W czasie trwania prac budowlanych należy zmniejszyć czas pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum, aby ograniczyć emisję spalin oraz hałasu. Prace prowadzić w porze dziennej.
Krajobraz i dziedzictwo kulturowe	Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu, nie zaburzały historycznego układu przestrzennego objętego ochroną konserwatorską. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Stosować działania minimalizujące negatywny wpływ na krajobraz: ogrodzenia drewniane zamiast betonowych, dostosowanie kolorystyki, maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych.

6 Napotkane trudności i luki w wiedzy

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu.

Możliwe jest zastosowanie jedynie metody opisowej (jakościowej), co związane jest z poziomem szczegółowości Programu ochrony środowiska - nie ma możliwości odniesienia się do konkretnych parametrów dotyczących poszczególnych planowanych inwestycji, co uniemożliwia zastosowanie bardziej precyzyjnej metodyki (ilościowej), jednolitej dla wszystkich planowanych przedsięwzięć. Dane techniczne opisujące planowane przedsięwzięcia prezentują bardzo zróżnicowany poziom szczegółowości – od projektów technicznych po koncepcje.

Z uwagi na skomplikowany i długotrwały proces inwestycyjny nie jest możliwe dokładne określenie czasu rozpoczęcia i zakończenia prac budowlanych przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć, co również uniemożliwia oszacowanie oddziaływań skumulowanych i zastosowania modeli do obliczenia oddziaływań w sytuacji najbardziej niekorzystnej.

7 Monitoring

Zgodnie z wymogami dyrektyw proponuje się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń Programu w zakresie opisanym poniżej. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena stanu środowiska - czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

W powiecie chodzieskim monitoring jakości środowiska realizowany jest w ramach monitoringu regionalnego województwa wielkopolskiego i prowadzony jest przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Poznaniu. W okresie wdrażania Programu, dane uzyskiwane z monitoringu jakości środowiska będą pomocne przy aktualizacji Programu ochrony środowiska.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska winien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016-2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016-2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

Tabela 41 Mierniki realizacji Programu Ochrony Środowiska

Cel	Mierniki	Wartość	Źródło danych
Powietrze atmosferyczne. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem.	- poziom zanieczyszczenia powietrza wg oceny rocznej	pył PM10 - C SO ₂ - A NO ₂ - A Pb - A O ₃ - C CO - A Benzen - A B(a)P - C As - A Cd - A Ni - A	WIOŚ Poznań, 2011
	- odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	1 464 gospodarstwa	GUS, 2011
	- ogólna długość sieci gazowej	26 814 mb	GUS., 2011
Zasoby wodne Poprawa jakości i ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.	- długość sieci wodociągowej	517,3 km	Urzędy Gmin, 2011
	- długość sieci kanalizacyjnej	279 km	Urzędy Gmin, 2011
	- liczba mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	36 943	GUS, 2011
	- stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	0,54	Urzędy Gmin, 2011
	- udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	99 %	Urzędy Gmin, 2011
	- liczba przyłączy wodociągowych	9286 szt.	Urzędy Gmin, 2011
	- liczba przyłączy kanalizacyjnych	6095 szt.	Urzędy Gmin, 2011

Cel	Mierniki	Wartość	Źródło danych
	- udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej	77,7%	Urzędy Gmin, 2011
	- zużycie wody ogólnie	1944,0 dam ³	Urzędy Gmin, 2011
	- liczba mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej	47 102	Urzędy Gmin, 2011
Środowisko glebowe Ochrona środowiska glebowego.	- udział gruntów zakwaszonych [%]	76	Strategia Rozwoju Powiatu Chodzieskiego na lata 2011-2020
Zasoby przyrodnicze Zachowanie i ochrona bioróżnorodności. Rozwój systemów ochrony przyrody.	- liczba użytków ekologicznych	3	RDOŚ Poznań, 2011
	- % powierzchni zalesionej	35	GUS, 2011
	- liczba pomników przyrody	52	RDOŚ Poznań, 2011
Edukacja Edukacja ekologiczna społeczeństwa	- rodzaj prowadzonych działań	Konkursy, szkolenia, ulotki,	Starostwo powiatowe

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu powinny być brane pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska,
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawa jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawa jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost lesistości, rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrost zapasu i przyrostu masy drzewnej, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.
- Wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym,
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

8 Konsultacje społeczne

Projekt Programu ochrony środowiska dla powiatu chodzieskiego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zostaną udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski i uwagi mogą wnieść wszyscy obywatele, jak również organizacje pozarządowe, grupy społeczne, przedstawiciele środowisk naukowych itd. Opracowania zostaną udostępnione w Starostwie Powiatowym w Chodzieży oraz na oficjalnej stronie internetowej urzędu.

Zgodnie z art. 54. ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, regionalny dyrektor ochrony środowiska i wojewódzki inspektor sanitarny opiniuje projekty powiatowych programów ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Niniejsza Prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

Ponadto projekt Programu podlega opiniowaniu przez organ wykonawczy województwa.

9 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

9.1 Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”.

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.).

Zakres prognozy jest zgodny z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

9.2 Cele i zakres Programu

Program opisuje stan środowiska na terenie powiatu oraz presje jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska oraz określa strategię długoterminową powiatu w zakresie ochrony środowiska - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

W wyniku realizacji Programu zakłada się osiągnięcie nadrzędnego celu Programu, który określono jako: „Zrównoważony rozwój powiatu gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców i zachowanie walorów przyrodniczych”.

W Programie określono cele i kierunki działań z podziałem na poszczególne komponenty środowiska:

Komponenty środowiska	Cele systemowe	Kierunki działań
Zasoby przyrody	Zachowanie i ochrona bioróżnorodności	- Ochrona przyrody - Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej
Zasoby wodne	Zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.	- Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi i ochrona wód. - Ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami
Powietrze atmosferyczne	Poprawa stanu jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym	- Ograniczenie niskiej emisji - Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe	Ochrona gleb i zapobieganie erozji	- Zapobieganie degradacji gleb - Zapobieganie degradacji powierzchni terenu
Edukacja ekologiczna	Świadome ekologicznie społeczeństwo	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

W ramach Programu w okresie czterech najbliższych lat (2012-2015) planowana jest realizacja następujących zadań:

Zadania	Termin realizacji
Zasoby przyrody	
Ochrona przyrody:	
Współpraca z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie powiatu Rezerwatami Przyrody, Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu	zadanie ciągłe
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego w zakresie ochrony środowiska i przyrody	zadanie ciągłe
Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji	zadanie ciągłe
Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:	
Powiększanie powierzchni terenów zielonych – urządzenie terenów zieleni	zadanie ciągłe
Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg	zadanie ciągłe
Zachowanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień	zadanie ciągłe
Zakładanie nowych zadrzewień i zakrzaczeń z wykorzystaniem rodzimych gatunków roślin	zadanie ciągłe
Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie zasadami sztuki ogrodniczej	zadanie ciągłe
Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	zadanie ciągłe
Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi	zadanie ciągłe
Zasoby wodne	
Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi:	
Ochrona zbiorników wodnych	zadanie ciągłe
Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych	zadanie ciągłe
Kontynuacja działań rekultywacyjnych na szczególnie zeutrofizowanych jeziorach	zadanie ciągłe
Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje w gminie wiejskiej Chodzież	2012
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2016
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Budzyń, przebudowa stacji uzdatniania wody w Prośnie, Dzewokluczu	2012
Budowa kolektora sanitarnego wraz z przykanalikami do granic posesji dla miejscowości Atanazyń	2012 - 2013
Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych	2012 - 2014
Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	2012 - 2014
Rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków	2012 - 2014
Ochrona przeciwpowodziowa:	
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach	zadanie ciągłe
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami	zadanie ciągłe
Powietrze atmosferyczne	
Ograniczenie niskiej emisji:	
Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność Powiatu	zadanie ciągłe
Termomodernizacja budynków należących do Powiatu	zadanie ciągłe
Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych obiektów	zadanie ciągłe

Zadania	Termin realizacji
Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Budzynie, gminnego ośrodka kultury, Ośrodka Zdrowia w Wyszytach, świetlic wiejskich, nowej siedziby UG	2012
Termomodernizacja budynków w gminie miejskiej Chodzież	2012 - 2014
Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2032
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	zadanie ciągłe
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego:	
Zwiększenie długości ścieżek rowerowych i spacerowych na terenie powiatu oraz poprawa ich jakości	zadanie ciągłe
Bieżące remonty dróg powiatowych	zadanie ciągłe
Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych	zadanie ciągłe
Budowa ścieżki rowerowej Podanin w gminie wiejskiej Chodzież	2012 - 2014
Budowa i przebudowa dróg gminnych w gminie Budzyń, budowa ścieżek pieszo-rowerowych	2012 - 2015
Przebudowa dróg w mieście Chodzież	2012 - 2013
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe	
Zapobieganie degradacji gleb:	
Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów	zadanie ciągłe
Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw	zadanie ciągłe
Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń	zadanie ciągłe
Zapobieganie degradacji powierzchni terenu:	
Rekultywacja terenów zdegradowanych	zadanie ciągłe
Rekultywacja składowiska Kamionka w gminie Chodzież	2014
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Budzynie - Łucjanowie w gminie Budzyń	2012 - 2014
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Jaktorowie w gminie Szamocin	2012 - 2014
Edukacja ekologiczna	
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa:	
Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych	zadanie ciągłe
Szkolenia pracowników Starostwa Powiatowego z zakresu ochrony środowiska i edukacja ekologiczna w miejscu pracy	zadanie ciągłe
Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych	zadanie ciągłe
Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku	zadanie ciągłe

9.3 Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Program ochrony środowiska dla powiatu chodzieskiego zawiera szereg działań i celów zgodnych z celami i priorytetami następujących dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego:

- Polityka Ekologiczna Państwa
- Strategia rozwoju kraju 2007-2015
- Narodowy Plan Rozwoju 2007 - 2013
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości
- Krajowy Program Oczyszczania ścieków Komunalnych
- Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011 – 2020
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013 i Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Chodzieskiego na lata 2008-2013.

9.4 Oddziaływanie na środowisko

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie powiatu i poprawa jego stanu. Wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska powiatu, a prawidłowa jego realizacja

zgodna z przepisami ochrony środowiska przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Realizacja Programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczało się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

Realizacja dokumentu nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar chronionego krajobrazu oraz obszary sieci NATURA 2000 i nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one powołane.

Ze względu na lokalny charakter działań i zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem ochrony środowiska i stosunkowo dużą odległość powiatu od granic państw ościennych skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska wymagając (budowa nowych dróg, budowa kanalizacji) będą przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Zestawienie oddziaływań ustalonych w Prognozie dla poszczególnych zadań określonych w Programie zawiera poniższa tabela, w której zastosowano następujące oznaczenia:

- (0) – brak oddziaływania, oddziaływanie neutralne,
- (-) – potencjalnie negatywne oddziaływanie,
- (+) – potencjalnie korzystne oddziaływanie.

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego
na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*

Zadanie	Wody powierzch- niowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodno- ść biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
Zasoby przyrody													
Ochrona przyrody:													
Współpraca z instytucjami zarządzającymi położonymi na terenie powiatu Rezerwatami Przyrody, Obszarami Natura 2000 i Obszarem Chronionego Krajobrazu	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego w zakresie ochrony środowiska i przyrody	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w planowaniu inwestycji	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej:													
Powiększanie powierzchni terenów zielonych – urządzenie terenów zieleni	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Lokalizacja zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż istniejących i projektowanych dróg	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zachowanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zakładanie nowych zadrzewień i zakrzaczeń z wykorzystaniem rodzimych gatunków roślin	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Pielęgnacja drzew w zadrzewieniach zgodnie zasadami sztuki ogrodniczej	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Współpraca z nadleśnictwami w zakresie tworzenia nowych i zarządzania istniejącymi szlakami turystycznymi	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zasoby wodne													
Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi:													
Ochrona zbiorników wodnych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Ograniczenie marnotrawstwa i strat wody w systemach wodociągowych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)
Kontynuacja działań rekultywacyjnych na szczególnie zeutrofizowanych jeziorach	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Rataje w gminie wiejskiej Chodzież	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie wiejskiej Chodzież	(+) / (-)	(+) / (-)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Budzyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego
na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*

Zadanie	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
Budowa kolektora sanitarnego wraz z przykanalikami do granic posesji dla miejscowości Atanazyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Modernizacja i rozbudowa urządzeń wodno-kanalizacyjnych	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Produkcja wody i poprawa bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Ochrona przeciwpowodziowa:													
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zalewowych rzek i ograniczanie budownictwa na tych terenach	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych podtopieniami	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)
Powietrze atmosferyczne													
Ograniczenie niskiej emisji:													
Wymiana starych urządzeń grzewczych na nowocześniejsze i bardziej przyjazne dla środowiska w obiektach stanowiących własność Powiatu	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Termomodernizacja budynków należących do Powiatu	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Uwzględnienie oddziaływania pól elektromagnetycznych w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych obiektów	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Budzynie i gminnego ośrodka kultury	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Termomodernizacja budynków w gminie miejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Likwidacja pokryć dachowych zawierających azbest w gminie wiejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego:													
Zwiększenie długości ścieżek rowerowych i spacerowych na terenie powiatu oraz poprawa ich jakości	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Bieżące remonty dróg powiatowych	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Rozpoznanie lokalizacji obszarów narażonych na przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego
na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*

Zadanie	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Jakość powietrza	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Fauna i flora	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zasoby naturalne	Krajobraz	Zdrowie	Dobra kultury	Dobra materialne
z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych													
Budowa ścieżki rowerowej Podanin w gminie wiejskiej Chodzież	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)
Budowa dróg w gminie Budzyń	(0) / (-)	(0) / (-)	(+) / (-)	(+) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(-)	(+) / (-)	(+) / (-)	(-)
Przebudowa dróg w mieście Chodzież	(0) / (-)	(0) / (-)	(+)	(+)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0) / (-)	(0)	(+)	(+)	(0)
Powierzchnia terenu i środowisko glebowe													
Zapobieganie degradacji gleb:													
Edukacja rolników w zakresie racjonalnego użytkowania środków ochrony roślin i nawozów	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)
Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Zabezpieczanie terenów narażonych na erozję przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Zapobieganie degradacji powierzchni terenu:													
Rekultywacja terenów zdegradowanych	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja składowiska Kamionka w gminie Chodzież	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Budzynie – Łucjanowie w gminie Budzyń	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Rekultywacja komunalnego składowiska odpadów w Jaktorowie w gminie Szamocin	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)
Edukacja ekologiczna													
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa													
Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz edukacja w placówkach oświatowych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Szkolenia pracowników starostwa powiatowego z zakresu ochrony środowiska i edukacja ekologiczna w miejscu pracy	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Zakup nagród i upominków dla uczestników przedsięwzięć ekologicznych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)
Stworzenie i rozwijanie powszechnego dostępu do informacji o środowisku	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)

9.5 Zastosowane metody oceny oddziaływania

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu posłużono się macierzą relacyjną elementów środowiska i zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- wody powierzchniowe,
- wody podziemne,
- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- fauna i flora,
- krajobraz,
- zdrowie człowieka,
- dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Określono czy oddziaływanie może być negatywne (-), pozytywne (+), czy obojętne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (+ / -) wpływ na dany element środowiska.

9.6 Monitoring skutków realizacji Programu

Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt. W tym celu należy wykorzystać funkcjonujący na terenie powiatu system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje.

Stopień wdrożenia Programu będzie oceniać koordynator wdrażania Programu z częstotliwością co dwa lata. W latach 2012-2015 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2015 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2016-2023, z uszczegółowieniem działań na lata 2016-2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

10 Literatura

1. A practical guide to the strategic environmental assessment directive. Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC "on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment". Office of the Deputy Prime Minister, London 2005
2. Program Ochrony Środowiska dla powiatu chodzieskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, Projekt, Chodzież, 2010
3. Therivel R. Strategic Environmental Assessment In Action, Earthscan, London 2004